P9_TA(2023)0011

Ihmisoikeudet ja demokratia maailmassa ja Euroopan unionin toiminta tällä alalla – vuosikertomus 2022

Euroopan parlamentin päätöslauselma 18. tammikuuta 2023 ihmisoikeuksista ja demokratiasta maailmassa ja Euroopan unionin toiminnasta tällä alalla – vuosikertomus 2022 (2022/2049(INI))

(2023/C 214/06)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä ”perusoikeuskirja”,

— ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksen,

— ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2, 3, 8, 21 ja 23 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 17 ja 207 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ja erityisesti sen periaatteet 2, 3, 11 ja 17,

— ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ja muut YK:n ihmisoikeussopimukset ja -asiakirjat,

— ottaa huomioon kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen,

— ottaa huomioon vuonna 1948 tehdyn YK:n yleissopimuksen joukkotuhontana pidettävän rikoksen ehkäisemiseksi ja rankaisemiseksi ja YK:n ihmisoikeusneuvoston 22. kesäkuuta 2020 antaman päätöslauselman 43/29 joukkotuhonnan ehkäisemisestä,

— ottaa huomioon 17. joulukuuta 1979 tehdyn YK:n kansainvälisen yleissopimuksen panttivankien ottamista vastaan,

— ottaa huomioon 18. joulukuuta 1979 tehdyn YK:n yleissopimuksen kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamisesta,

— ottaa huomioon 25. marraskuuta 1981 annetulla YK:n yleiskokouksen päätöslauselmalla 36/55 vahvistetun julistuksen kaikkinaisen uskontoon tai uskoon perustuvan syrjinnän ja suvaitsemattomuuden poistamisesta,

— ottaa huomioon 10. joulukuuta 1984 tehdyn kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen,

— ottaa huomioon 18. joulukuuta 1992 annetun YK:n julistuksen kansallisiin tai etnisiin, uskonnollisiin ja kielellisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksista,

— ottaa huomioon 9. joulukuuta 1998 yksimielisesti hyväksytyn YK:n julistuksen ihmisoikeuksien puolustajista,

— ottaa huomioon lapsen oikeuksista 20. marraskuuta 1989 tehdyn YK:n yleissopimuksen ja siihen liitetyt, 25. toukokuuta 2000 hyväksytyt kaksi valinnaista pöytäkirjaa,

— ottaa huomioon vammaisten henkilöiden oikeuksista 13. joulukuuta 2006 tehdyn YK:n yleissopimuksen, joka tuli voimaan unionissa 21. tammikuuta 2011 vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta 26. marraskuuta 2009 tehdyn neuvoston päätöksen 2010/48/EY ([1]) mukaisesti,

— ottaa huomioon YK:n yleiskokouksen 20. joulukuuta 2006 hyväksymän kansainvälisen yleissopimuksen kaikkien ihmisten suojelemiseksi tahdonvastaiselta katoamiselta,

([1]) EUVL L 23, 27.1.2010, s. 35.

Keskiviikko 18. tammikuuta 2023

— ottaa huomioon 13. syyskuuta 2007 hyväksytyn YK:n julistuksen alkuperäiskansojen oikeuksista sekä vuonna 1989 tehdyn alkuperäis- ja heimokansoja koskevan Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen nro 169,

— ottaa huomioon YK:n asekauppasopimuksen ja erityisesti sen vientiä ja vientilupahakemusten arviointia koskevan 7 artiklan sekä Euroopan unionin käytännesäännöt aseiden viennistä,

— ottaa huomioon 15. syyskuuta 1995 annetun Pekingin julistuksen,

— ottaa huomioon 25. syyskuuta 2015 hyväksytyn kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja erityisesti sen tavoitteet 1, 4, 5, 8, 10 ja 16,

— ottaa huomioon 19. joulukuuta 2018 tehdyn muuttoliikettä koskevan Global Compact -aloitteen ja vuonna 2018 tehdyn pakolaisia koskevan Global Compact -aloitteen,

— ottaa huomioon 24. maaliskuuta 2022 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman Ukrainaa vastaan tehdyn hyökkäyksen humanitaarisista seurauksista,

— ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston 31. elokuuta 2022 tekemän arvion ihmisoikeuksiin liittyvistä huolenaiheista Xinjiangin uiguurien autonomisella alueella Kiinan kansantasavallassa,

— ottaa huomioon Ukrainan tilannetta käsittelevän YK:n riippumattoman kansainvälisen tutkintakomission puheenjohtajan 23. syyskuuta 2022 ihmisoikeusneuvoston 51. istunnossa antaman lausunnon,

— ottaa huomioon kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin vuoden 1994 toimintaohjelman ja sen tarkistuskonferenssien tulokset,

— ottaa huomioon ihmisoikeuksien ja ihmisarvon suojaamisesta biologian ja lääketieteen alalla 4. huhtikuuta 1997 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (CETS nro 164) ja siihen liitetyt pöytäkirjat, ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta 16. toukokuuta 2005 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (CETS nro 197) ja lasten suojelemisesta seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan 25. lokakuuta 2007 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (CETS nro 201),

— ottaa huomioon naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta 11. toukokuuta 2011 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (Istanbulin yleissopimus), jota kaikki jäsenvaltiot eivät ole ratifioineet,

— ottaa huomioon ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevaan yleissopimukseen liitetyn Euroopan neuvoston pöytäkirjan nro 6 kuolemanrangaistuksen poistamisesta,

— ottaa huomioon Euroopan neuvoston ministerikomitean 16. maaliskuuta 2022 antaman päätöslauselman Venäjän federaation jäsenyyden päättymisestä Euroopan neuvostossa,

— ottaa huomioon 30. ja 31. toukokuuta 2022 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston Ukrainaa koskevat päätelmät,

— ottaa huomioon rajoittavista toimenpiteistä vakavien ihmisoikeusloukkausten ja -rikkomusten torjumiseksi 7. joulukuuta 2020 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2020/1998 ([2]),

— ottaa huomioon naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa perustamisesta 9. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/947 ([3]),

— ottaa huomioon 12. heinäkuuta 2021 hyväksytyt neuvoston päätelmät EU:n painopisteistä YK:ssa sen yleiskokouksen 76. istunnossa, syyskuu 2021 – syyskuu 2022,

— ottaa huomioon 24. tammikuuta 2022 hyväksytyt neuvoston päätelmät EU:n painopisteistä YK:n ihmisoikeusfoorumeilla vuonna 2022,

([2]) EUVL L 410 I, 7.12.2020, s. 1.
([3]) EUVL L 209, 14.6.2021, s. 1.

— ottaa huomioon 18. heinäkuuta 2022 hyväksytyt neuvoston päätelmät EU:n painopisteistä YK:ssa sen yleiskokouksen 77. istunnossa, syyskuu 2022 – syyskuu 2023,

— ottaa huomioon 25. maaliskuuta 2020 annetun unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ja komission yhteisen tiedonannon ”Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva EU:n toimintasuunnitelma 2020–2024” (JOIN(2020)0005) ja neuvoston siitä 18. marraskuuta 2020 antamat päätelmät,

— ottaa huomioon 25. marraskuuta 2020 annetun unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan sekä komission yhteisen tiedonannon ”Sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskeva kolmas EU:n toimintasuunnitelma (GAP III) – kunnianhimoinen ohjelma sukupuolten tasa-arvon ja naisten vaikutusvallan lisäämiseksi EU:n ulkoisissa toimissa” (JOIN(2020)0017),

— ottaa huomioon 24. maaliskuuta 2021 annetun komission tiedonannon lasten oikeuksia koskevasta EU:n strategiasta (COM(2021)0142),

— ottaa huomioon 3. maaliskuuta 2021 annetun komission tiedonannon ”Tasa-arvon unioni: Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva strategia 2021–2030” (COM(2021)0101),

— ottaa huomioon neuvoston 14. kesäkuuta 2004 hyväksymät ihmisoikeuksien puolustajia koskevat EU:n suuntaviivat,

— ottaa huomioon vuonna 2009 päivitetyt EU:n suuntaviivat kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattamisen edistämiseksi ([4]),

— ottaa huomioon neuvoston 12. huhtikuuta 2013 päivittämät kuolemanrangaistusta koskevat EU:n suuntaviivat,

— ottaa huomioon neuvoston 24. kesäkuuta 2013 hyväksymät EU:n suuntaviivat uskonnon- ja vakaumuksenvapauden edistämiseksi ja suojelemiseksi,

— ottaa huomioon neuvoston 24. kesäkuuta 2013 hyväksymät EU:n suuntaviivat lesbojen, homo- ja biseksuaalien, transihmisten sekä intersukupuolisten henkilöiden (lhbti) kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseksi ja suojelemiseksi,

— ottaa huomioon neuvoston 12. toukokuuta 2014 hyväksymät sananvapautta verkossa ja verkon ulkopuolella koskevat EU:n ihmisoikeussuuntaviivat,

— ottaa huomioon neuvoston 18. maaliskuuta 2019 hyväksymät syrjimättömyyttä ulkoisessa toiminnassa koskevat EU:n ihmisoikeussuuntaviivat,

— ottaa huomioon neuvoston 17. kesäkuuta 2019 hyväksymät turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevat EU:n ihmisoikeussuuntaviivat,

— ottaa huomioon neuvoston 16. syyskuuta 2019 hyväksymät tarkistetut EU:n politiikan suuntaviivat suhteissa kolmansiin maihin kidutukseen ja muuhun julmaan, epäinhimilliseen tai halventavaan kohteluun tai rangaistukseen liittyvissä kysymyksissä,

— ottaa huomioon neuvoston 22. helmikuuta 2021 hyväksymät EU:n suuntaviivat ihmisoikeuksista kumppanimaiden / kolmansien maiden kanssa käytävistä vuoropuheluista,

— ottaa huomioon ihmisoikeuksien puolustajia koskevista EU:n suuntaviivoista 24. elokuuta 2022 annetun Euroopan parlamentin tutkimuspalvelun Europan tason täytäntöönpanon arvioinnin,

— ottaa huomioon 12. syyskuuta 2012 annetun komission tiedonannon ”Demokratian ja kestävän kehityksen juuret: EU:n suhtautuminen kansalaisyhteiskuntaan ulkosuhteissa” (COM(2012)0492),

([4]) EUVL C 303, 15.12.2009, s. 12.

Keskiviikko 18. tammikuuta 2023

— ottaa huomioon komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta (COM(2022)0071),

— ottaa huomioon komission ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi pakkotyöllä valmistettujen tuotteiden kieltämisestä unionin markkinoilla (COM(2022)0453),

— ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan antaman selvityksen ”Vuosikertomus ihmisoikeuksista ja demokratiasta maailmassa 2021”,

— ottaa huomioon 7. heinäkuuta 2021 annetun Euroopan oikeusasiamiehen strategisen aloitteen siitä, miten komissio varmistaa ihmisoikeuksien kunnioittamisen kansainvälisten kauppasopimusten yhteydessä,

— ottaa huomioon parlamentin Saharov-mielipiteenvapauspalkinnon, joka myönnettiin vuonna 2021 Aleksei Navalnyille, Venäjällä tammikuusta 2021 lähtien pidätettynä olleelle johtavalle venäläiselle poliitikolle, juristille ja korruption vastaiselle aktivistille,

— ottaa huomioon 3. heinäkuuta 2018 antamansa päätöslauselman maailman alkuperäiskansojen oikeuksien loukkaamisesta, maakaappaukset mukaan lukien ([5]),

— ottaa huomioon 15. tammikuuta 2019 antamansa päätöslauselman uskonnon- ja vakaumuksenvapautta EU:n ulkopuolella edistävää EU:n erityislähettilästä koskevista EU:n suuntaviivoista ja toimeksiannosta ([6]),

— ottaa huomioon 23. lokakuuta 2020 antamansa päätöslauselman sukupuolten tasa-arvosta EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikassa ([7]),

— ottaa huomioon 10. maaliskuuta 2021 antamansa päätöslauselman suosituksista komissiolle yritysten huolellisuusvelvoitteesta ja vastuuvelvollisuudesta ([8]),

— ottaa huomioon 19. toukokuuta 2021 antamansa päätöslauselman ihmisoikeuksien suojelusta ja EU:n ulkoisesta muuttoliikepolitiikasta ([9]),

— ottaa huomioon 19. toukokuuta 2021 antamansa päätöslauselman ilmastonmuutoksen vaikutuksista ihmisoikeuksiin ja ympäristönsuojelijoiden roolista siinä ([10]),

— ottaa huomioon 8. heinäkuuta 2021 antamansa päätöslauselman EU:n maailmanlaajuisesta ihmisoikeuspakotejärjestelmästä (EU:n Magnitski-laki) ([11]),

— ottaa huomioon 16. syyskuuta 2021 antamansa päätöslauselman suosituksista komissiolle sukupuolistuneen väkivallan määrittelemisestä uudeksi rikollisuuden alaksi, joka mainitaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 83 artiklan 1 kohdassa ([12]),

— ottaa huomioon 17. helmikuuta 2022 antamansa suosituksen neuvostolle ja komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle korruptiosta ja ihmisoikeuksista ([13]),

([5]) EUVL C 118, 8.4.2020, s. 15.
([6]) EUVL C 411, 27.11.2020, s. 30.
([7]) EUVL C 404, 6.10.2021, s. 202.
([8]) EUVL C 474, 24.11.2021, s. 11.
([9]) EUVL C 15, 12.1.2022, s. 70.
([10]) EUVL C 15, 12.1.2022, s. 111.
([11]) EUVL C 99, 1.3.2022, s. 152.
([12]) EUVL C 117, 11.3.2022, s. 88.
([13]) EUVL C 342, 6.9.2022, s. 295.

— ottaa huomioon 17. helmikuuta 2022 antamansa päätöslauselman ihmisoikeuksista ja demokratiasta maailmassa ja Euroopan unionin toiminnasta tällä alalla – vuosikertomus 2021 ([14]) sekä aiemmat päätöslauselmansa aiemmista vuosikertomuksista,

— ottaa huomioon 7. huhtikuuta 2022 antamansa päätöslauselman EU:n tarjoamasta suojelusta Ukrainan sotaa pakeneville lapsille ja nuorille ([15]),

— ottaa huomioon 3. toukokuuta 2022 antamansa päätöslauselman vähemmistöjen vainosta vakaumuksen tai uskonnon perusteella ([16]),

— ottaa huomioon 3. toukokuuta 2022 antamansa päätöslauselman maailman lasten koulutuksen edistämistä koskevan EU:n strategian kehittämisestä: covid-19-pandemian vaikutusten lieventäminen ([17]),

— ottaa huomioon 5. toukokuuta 2022 antamansa päätöslauselman Ukrainan sodan vaikutuksista naisiin ([18]),

— ottaa huomioon 19. toukokuuta 2022 antamansa päätöslauselman Ukrainassa tehtyjen sotarikosten rankaisemattomuuden torjumisesta ([19]),

— ottaa huomioon 9. kesäkuuta 2022 antamansa päätöslauselman Xinjiangin ihmisoikeustilanteesta, mukaan lukien Xinjiangin poliisirekisteriin kerätyt tiedot ([20]),

— ottaa huomioon 9. kesäkuuta 2022 antamansa päätöslauselman uudesta kaupan välineestä pakkotyöllä valmistettujen tuotteiden kieltämiseksi ([21]),

— ottaa huomioon 9. kesäkuuta 2022 antamansa päätöslauselman ”Aborttioikeuksia koskevat uhat maailmassa: aborttioikeuksien mahdollinen kumoaminen Yhdysvaltain korkeimmassa oikeudessa” ([22]) ja 7. heinäkuuta 2022 antamansa päätöslausuman Yhdysvaltain korkeimman oikeuden päätöksestä kumota aborttioikeudet Yhdysvalloissa ja tarpeesta turvata aborttioikeudet ja naisten terveys EU:ssa ([23]),

— ottaa huomioon työjärjestyksen 144 artiklan mukaisesti ihmisoikeuksien sekä demokratian ja oikeusvaltion periaatteiden loukkauksista vuodesta 2019 lähtien antamansa päätöslauselmat (niin kutsutut kiireelliset päätöslauselmat) ja etenkin vuosina 2021 ja 2022 annetut päätöslauselmat,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,

— ottaa huomioon naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A9-0298/2022),

A. ottaa huomioon, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 artiklan mukaisesti unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen; ottaa huomioon, että unionin toiminnassa kansainvälisellä tasolla olisi noudatettava periaatteita, jotka ovat innoittaneet sen omaa perustamista, kehittymistä ja laajentumista ja joita se pyrkii edistämään muualla maailmassa, kuten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 21 artiklassa määrätään;

B. katsoo, että ihmisoikeuksien sekä ihmisarvon tehokkaan suojelun ja puolustamisen on oltava unionin kaiken ulkoisen politiikan, johon kuuluvat kehitys-, kauppa-, turvallisuus- ja puolustus-, muuttoliike-, naapuruus- ja laajentumispolitiikka, ytimessä;

([14]) EUVL C 342, 6.9.2022, s. 191.
([15]) EUVL C 434, 15.11.2022, s. 50.
([16]) EUVL C 465, 6.12.2022, s. 33.
([17]) EUVL C 465, 6.12.2022, s. 44.
([18]) EUVL C 465, 6.12.2022, s. 155.
([19]) EUVL C 479, 16.12.2022, s. 68.
([20]) EUVL C 493, 27.12.2022, s. 96.
([21]) EUVL C 493, 27.12.2022, s. 132.
([22]) EUVL C 493, 27.12.2022, s. 120.
([23]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2022)0302.

Keskiviikko 18. tammikuuta 2023

C. katsoo, että unionin sisäisen ja ulkoisen politiikan johdonmukaisuus on välttämätön osa unionin uskottavaa ja tehokasta ihmisoikeuspolitiikkaa;

D. ottaa huomioon, että unioni uskoo vahvasti monenvälisyyteen, kansainvälisen oikeuden ja demokraattisten prosessien noudattamiseen perustuvaan sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestykseen sekä YK:n jäsenvaltioita ja niiden keskinäisiä suhteita ohjaaviin yleismaailmallisiin arvoihin, periaatteisiin ja normeihin, joihin kuuluvat ne, jotka vahvistetaan YK:n peruskirjassa, ja tukee niitä täysimääräisesti;

E. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvo on yksi unionin ydinarvoista; ottaa huomioon, että oikeus yhdenvertaiseen kohteluun ja syrjimättömyyteen on perussopimuksissa ja perusoikeuskirjassa vahvistettu perusoikeus, jota olisi kunnioitettava täysimääräisesti; ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan 3 artiklan mukaan oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen on ensiarvoisen tärkeää; katsoo, että tämän vuoksi sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen ja intersektionaalinen lähestymistapa olisi pantava täytäntöön ja integroitava horisontaalisena periaatteena kaikkeen unionin toimintaan ja politiikkaan;

F. ottaa huomioon, että autoritaarisuuden, liberalismin vastaisuuden, populismin ja ihmisoikeusloukkauksien lisääntyminen kaikkialla maailmassa uhkaa sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä ja unionin perustana olevia arvoja ja periaatteita; ottaa huomioon, että vuoden 2021 demokratiaindeksin mukaan alle puolet maailman väestöstä (45,7 prosenttia) asuu nykyisin ”jonkinlaisessa” demokratiassa ja yli 37 prosenttia elää autoritaarisen hallinnon alaisena;

G. ottaa huomioon, että yksi kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden suurimpia uhkia on edelleen terrorismi, joka loukkaa selvästi ihmisoikeuksia ja perusvapauksia;

H. ottaa huomioon, että covid-19-pandemian seurauksena ihmisoikeuksien suojeleminen on heikentynyt kaikkialla maailmassa viruksen leviämisen estämisen vuoksi käyttöön otettujen välineiden ja politiikkojen seurauksena ja että monissa tapauksissa nämä välineet ja politiikat ovat liittyneet demokraattisten periaatteiden häviämiseen useissa valtioissa;

I. ottaa huomioon, että ympäristökatastrofit, ilmastonmuutokseen ja metsäkatoon perustuvat katastrofit mukaan lukien, aiheuttavat ihmisoikeusloukkauksia ja vaikuttavat paitsi ihmisiin niiden välittömässä läheisyydessä myös koko ihmiskuntaan; ottaa huomioon, että viime vuosina henkilöiden, jotka puolustavat ihmisoikeuksia, ympäristöä ja kansojen mahdollisuutta saada omat maat ja luonnonvarat käyttöönsä, murhat, pahoinpitelyt ja muut heihin kohdistuvan väkivallan muodot ovat yleistyneet; ottaa huomioon, että ilmastonmuutos ja ympäristön tilan heikentyminen ovat kaksi kiireellisiä toimia edellyttävää ja toisiinsa yhteydessä olevaa haastetta, jotka ovat sekä kestävän kehityksen että ihmisoikeuksien maailmanlaajuisen kunnioittamisen perustana;

J. katsoo, että energiakriisi ja Euroopan kohtaama tuotantokriisi voivat lisätä köyhyyttä ja haavoittuvuutta Euroopassa, millä voi olla haitallinen vaikutus ihmisoikeuksiin;

K. ottaa huomioon, että ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapautta koskevien oikeuksien, joihin kuuluu oikeus uskoa tai olla uskomatta, kannattaa teistisiä, agnostisia tai ateistisia näkemyksiä, vaihtaa uskontoa tai luopua siitä ja ilmaista omaa uskoa julkisesti, loukkaukset johtavat sortoon, konflikteihin ja sotiin eri puolilla maailmaa;

Demokratian ja ihmisoikeuksien yleiset suuntaukset ja maailmanlaajuiset haasteet

1. vahvistaa ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden ja jakamattomuuden ja jokaisen ihmisen ihmisarvon; korostaa tässä yhteydessä olevansa vahvasti sitoutunut puuttumaan ihmisoikeuksiin kohdistuviin haasteisiin unionissa ja kaikkialla maailmassa ja toistaa, että unionin ja jäsenvaltioiden velvollisuutena on pyrkiä toimimaan maailmanlaajuisena johtajana ihmisoikeuksien, perusvapauksien ja demokratian edistämisessä ja suojelemisessa unionin perustana olevien arvojen mukaisesti;

2. katsoo ehdottomasti, että ihmisoikeuksien ja perusvapauksien ja jokaisen ihmisen ihmisarvon suojelun on oltava unionin ulkopolitiikan kulmakivi; kannustaa tässä tarkoituksessa vahvasti unionia pyrkimään sitoutumaan jatkuvasti ja kunnianhimoisesti siihen, että ihmisoikeuksien suojelusta tehdään virtaviivaisesti keskeinen osa unionin politiikkaa, ja lisäämään unionin sisäisen ja ulkoisen politiikan johdonmukaisuutta tällä alalla;

3. muistuttaa, että ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevaa unionin toimintasuunnitelmaa 2020–2024 olisi käytettävä ihmisoikeuksia koskevien unionin painopisteiden etenemissuunnitelmana, minkä vuoksi sen olisi oltava keskeisellä sijalla kaikessa unionin ulkoisessa politiikassa; korostaa, että jäsenvaltioiden on tärkeää ottaa vastuuta unionin toimintasuunnitelmasta ja raportoida julkisesti sen mukaisista toimistaan; kannustaa kansallisia ja alueellisia parlamentteja, kansallisia ihmisoikeusinstituutioita ja kansalaisjärjestöjä tekemään yhteistyötä viranomaisten kanssa jäsenvaltioiden tasolla niiden myötävaikutuksesta unionin ihmisoikeuksia koskevan ulkopolitiikan toteuttamiseen; kehottaa parlamenttia osallistumaan ihmisoikeuksia koskevien unionin suuntaviivojen tulevaan päivittämiseen neuvostossa ja kehottaa varmistamaan niiden avoimempi täytäntöönpano;

4. ilmaisee syvän huolensa ihmisoikeuksiin ja demokratiaan kaikkialla maailmassa kohdistuvista vakavista uhkista ja panee merkille, että demokratioiden määrä on edelleen vähentynyt samalla kun autoritaaristen hallintojärjestelmien määrä on kasvanut ja että viime vuoden aikana lähes 75 prosenttia maailman väestöstä on joutunut todistamaan maansa ihmisoikeustilanteen heikkenemistä; korostaa huolestuneena, että yhä useammissa paikoissa eri puolilla maailmaa tapahtuu vakavia ihmisoikeuksien ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkauksia ja esiintyy laajalle levinnyttä rankaisemattomuutta näistä loukkauksista;

5. pitää valitettavana, että huolimatta tarpeesta keskittyä toimiin, joilla vastataan ilmastonmuutoksen aiheuttamiin uhkiin, ja covid-19-pandemian kielteisistä vaikutuksista toipumiseen maailmanlaajuisen solidaarisuuden avulla, jotkut autoritaariset johtajat ovat pandemian ja maailmanlaajuisten resurssien huonon hoitamisen lisäksi lisänneet sortoaan poliittista oppositiota, toisinajattelijoita, ihmisoikeuksien puolustajia, kansalaisjärjestöjä, mukaan lukien yhteisöjohtoiset sekä vakaumukseen perustuvat ja uskonnolliset järjestöt, ja riippumattomia tiedotusvälineitä kohtaan sekä lietsoneet ja laajentaneet olemassa olevia kansallisia ja kansainvälisiä konflikteja ja saaneet aikaan uusia, millä on tuhoisia vaikutuksia ihmisoikeuksien kannalta; pitää valitettavina niitä useita tapauksia, joissa autoritaariset johtajat ovat väärinkäyttäneet pandemian vaikutuksia oikeuttaakseen sortotoimenpiteensä;

6. pitää tärkeänä, että unioni ja sen jäsenvaltiot toimivat johdonmukaisesti yhdessä erityisesti monenvälisillä foorumeilla, puuttuvat ihmisoikeuksiin ja demokratiaan kohdistuviin maailmanlaajuisiin haasteisiin ja toimivat johdonmukaisesti sisäisessä ja ulkoisessa politiikassaan; katsoo, että tiettyjen unionin ulkopoliittisten päätösten, joihin kuuluvat ihmisoikeuksien loukkaajiin kohdistuvat seuraamukset, yksimielisyyssäännön pysyttäminen on esteenä geopoliittisten olosuhteiden muuttumisen edellyttämälle päättäväiselle toiminnalle, minkä vuoksi sitä olisi tarkasteltava uudelleen;

7. kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita tehostamaan ponnistelujaan demokratian ja ihmisoikeuksien tukemiseksi kaikkialla maailmassa; kehottaa tässä yhteydessä unionia ja sen jäsenvaltioita sekä itsenäisesti että yhteistyössä samanmielisten kansainvälisten kumppanien kanssa torjumaan asiattomia pyrkimyksiä heikentää demokraattisia instituutioita ja yleismaailmallisia ihmisoikeuksia ja kaventaa kansalaisyhteiskunnan tilaa ja roolia; vahvistaa monenvälisyyden olevan keino tämän tavoitteen saavuttamiseksi; korostaa, että on tärkeää asettaa demokratia ja ihmisoikeuskysymykset keskeiselle sijalle unionin diplomaattisissa suhteissa kaikkien vastapuolten ja erityisesti strategisina kumppaneina pidettyjen maiden kanssa; korostaa myös, että on tärkeää asettaa ihmisoikeuskysymykset keskeiselle sijalle unionin parlamentaarisessa toiminnassa ja tehdä ihmisoikeuksien alivaliokunnasta erillinen valiokunta; toteaa, että 26. elokuuta 2022 käynnistettiin pilottihanke eurooppalaisen diplomaattikoulun perustamiseksi;

8. muistuttaa, että kunnianhimoinen sitoutuminen unionin ihmisoikeuksia koskevaan ulkopolitiikkaan ja sitä koskeva kunnianhimoinen retoriikka edellyttävät, että unioni näyttää esimerkkiä, jotta vältetään horjuttamasta sen uskottavuutta demokratian maailmanlaajuista heikkenemistä vastustettaessa; kehottaa unionin toimielimiä ja elimiä, Euroopan ulkosuhdehallinto (EUH) mukaan lukien, varmistamaan, että unionin ja jäsenvaltioiden ihmisoikeusvelvoitteet pannaan johdonmukaisesti täytäntöön unionin yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa; kannustaa niitä tässä yhteydessä hyödyntämään kaikkia diplomaattisia välineitä sekä yksityisesti että julkisesti ja sekä kahdenvälisillä että monenvälisillä foorumeilla ihmisoikeuskysymysten esille ottamiseksi kumppanimaiden kanssa; kehottaa jälleen unionia arvioimaan erityisen huolellisesti ja torjumaan kaikkia loukkauksia, jotka liittyvät unionin omiin politiikkoihin, hankkeisiin ja rahoitukseen kolmansissa maissa, Euroopan investointipankin ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin toimet mukaan lukien, ja perustamaan valitusjärjestelmä yksityisille tai ryhmille, joiden oikeuksia on mahdollisesti loukattu unionin kyseisissä maissa toteuttamien toimien yhteydessä;

Hyökkäyssota Ukrainaa vastaan

9. tuomitsee mitä jyrkimmin Venäjän laittoman, oikeutuksettoman ja ilman edeltävää provokaatiota aloittaman hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan sekä Valko-Venäjän osallistumisen, joka mahdollistaa Venäjän tappavat iskut Ukrainaa vastaan Valko-Venäjän alueelta; ilmaisee tässä yhteydessä syvän surunsa inhimillisestä kärsimyksestä ja tuomitsee Venäjän asevoimien ja niiden sijaistoimijoiden vakavat ihmisoikeuksien ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset Ukrainassa;

Keskiviikko 18. tammikuuta 2023

10. suhtautuu myönteisesti unionin, sen jäsenvaltioiden ja kansalaisyhteiskunnan yhteisiin toimiin sodan johdosta; pitää lisäksi myönteisenä useiden maiden Ukrainaa kohtaan osoittamaa solidaarisuutta, josta on osoituksena niiden kanta laitonta sotaa Ukrainassa käsittelevissä YK:n yleiskokouksen istunnoissa ja äänestyksissä; toistaa, että on lisättävä unionin diplomaattisia ponnisteluja niitä valtioita kohtaan, jotka pidättyivät äänestämästä hyökkäyksestä Ukrainaan vastaan 2. maaliskuuta 2022 annettua YK:n yleiskokouksen päätöslauselmaa koskeneessa äänestyksessä ja sitä seuranneita asiaa koskeneita päätöslauselmia koskeneissa äänestyksissä tai äänestivät niitä vastaan, Venäjän hyökkäyksen vakavuuden ja sen selittämiseksi, että tämä kansainvälisen oikeuden räikeä loukkaus edellyttää yksimielistä vastausta kansainväliseltä yhteisöltä; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita antamaan Ukrainan kansalle sen tarvitseman tuen, jotta se voi puolustaa vapauttaan, demokratiaa, ihmisoikeuksia ja kansainvälistä oikeutta; suhtautuu myönteisesti sodan yhteydessä määrättyihin ennennäkemättömiin pakotteisiin ja kehottaa panemaan ne koordinoidusti täytäntöön; kehottaa lisäksi unionia ja sen jäsenvaltioita tukemaan Venäjän riippumattomien kansalaisjärjestöjen ponnisteluja ja kyseisiä järjestöjä, jotta voidaan auttaa luomaan perusta tulevalle demokratialle Venäjällä;

11. tuomitsee jyrkästi julmuudet, sotarikokset ja vakavat kansainvälisen humanitaarisen oikeuden loukkaukset, mukaan lukien seksuaalinen väkivalta, sukupuolistunut väkivalta sekä siviilien ja sotavankien kidutus ja surmat, joihin Venäjän asevoimat ja niiden sijaistoimijat ovat syyllistyneet Venäjän Ukrainaa vastaan käymässä hyökkäyssodassa, ja on niistä syvästi huolissaan; kehottaa toteuttamaan kaikki tarvittavat toimet sen varmistamiseksi, että sotarikoksiin ja ihmisoikeusloukkauksiin Ukrainassa syyllistyneet yksilöidään ja saatetaan vastuuseen mahdollisimman pian ja tarjoamaan tehokkaat oikeussuojakeinot Ukrainan siviiliväestölle aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita antamaan edelleen täyden tukensa alan relevanteille sidosryhmille, toimenpiteille ja järjestelmille, joihin kuuluvat Ukrainan syyttäjät, tutkijat ja tuomioistuimet, kansainvälinen rikostuomioistuin (ICC), YK:n ihmisoikeusneuvoston tutkintakomissio sekä universaalitoimivallan periaatteen nojalla tehdyt kansalliset tutkinnat; pitää tämän osalta myönteisenä, että unioni on tukenut ICC:n tutkintavalmiuksia auttaakseen sitä laajentamaan tutkimuksiaan Ukrainassa tehdyistä sotarikoksista; pitää tärkeänä kerätä nopeasti ja säilyttää todisteita sotarikoksista ja rikoksista ihmisyyttä vastaan ja suhtautuu myönteisesti kansalaisyhteiskunnan tätä koskeviin pyrkimyksiin; kehottaa komissiota antamaan tässä prosessissa kaiken tarvittavan avun, johon kuuluu rahoitus naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineestä (NDICI– Globaali Eurooppa), ja kehottaa jäsenvaltioita osallistumaan itse tähän prosessiin aina, kun ne pystyvät siihen; pitää myönteisenä Ukrainassa toteutettavan EU:n neuvontaoperaation muutettua toimeksiantoa ja komission ehdotusta laajentaa Eurojustin toimeksiantoa siten, että se voi tukea rankaisemattomuuden torjuntaa kaikissa tilanteissa; kehottaa tekemään tietoon perustuvan päätöksen asianmukaisimmista ratkaisuista sellaisten henkilöiden ja yhteisöjen saattamiseksi vastuuseen, jotka ovat vastuussa Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan ja Ukrainan alueella tehtyjen sotarikosten mahdollistamisesta, ja toteaa, että siihen tulisi sisältyä syytteeseenpano hyökkäysrikoksista erityisesti perustetussa kansainvälisessä tuomioistuimessa tai ICC:n toimivallan puitteissa;

12. kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita käyttämään edelleen kaikkia käytettävissään olevia välineitä tukeakseen taistelua Ukrainan vapauttamiseksi miehittäjistään ja avustaakseen Ukrainasta pakenevia ihmisiä heidän hakiessaan apua unionin jäsenvaltioista; panee merkille, että Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan alettua unioniin on tullut 8,8 miljoonaa ukrainalaista, joista 4 miljoonaa on rekisteröity tilapäisen suojelun järjestelmään tai vastaaviin kansallisiin suojelujärjestelmiin Euroopassa; suhtautuu myönteisesti kaikkiin tapoihin, joilla unionin kansalaiset ovat osoittaneet solidaarisuutta ja antaneet apua ukrainalaisille ja joihin kuuluu osallistuminen humanitaariseen avustustoimintaan, ja suhtautuu myönteisesti tilapäistä suojelua koskevan direktiivin ([24]) soveltamiseen, jotta unioniin saapuville siirtymään joutuneille ukrainalaisille voidaan tarjota välitöntä suojelua ja oikeuksia; korostaa, että on tärkeää lisätä rahoitusta vastaanottaville maille ja kiinnittää enemmän huomiota koulutuksen saatavuuteen, taloudellisiin mahdollisuuksiin, asumiseen, terveydenhuoltoon ja vastaanottaviin yhteiskuntiin kotoutumiseen; korostaa tarvetta tukea muun muassa seksuaalisen, sukupuolistuneen ja lisääntymiseen liittyvän väkivallan uhreja;

13. tuomitsee ukrainalaislasten pakkosiirrot ja karkotukset myös terveydenhuoltolaitoksista Venäjän federaatioon ja Venäjän miehittämille alueille Ukrainassa ja heidän pakkoadoptionsa venäläisiin perheisiin; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita tukemaan näiden lasten paikallistamisessa ja heidän yhdistämisessään perheidensä tai laillisten huoltajiensa kanssa;

([24]) Neuvoston direktiivi 2001/55/EY, annettu 20. heinäkuuta 2001, vähimmäisvaatimuksista tilapäisen suojelun antamiseksi siirtymään joutuneiden henkilöiden joukottaisen maahantulon tilanteissa, ja toimenpiteistä näiden henkilöiden vastaanottamisen ja vastaanottamisesta jäsenvaltioille aiheutuvien rasitusten tasapuolisen jakautumisen edistämiseksi (EYVL L 212, 7.8.2001, s. 12).

14. korostaa, että laittomalla, oikeutuksettomalla ja ilman edeltävää provokaatiota aloitetulla hyökkäyssodalla Ukrainaa vastaan on ollut valtava vaikutus globaaliin ruokaturvaan, koska Ukraina on maailman viidenneksi suurin viljanviejä;

15. ilmaisee syvän huolensa Ukrainassa sijaitsevien ydinvoimalaitosten turvallisuudesta, sillä ne ovat jatkuvasti vaarassa joutua sotilaallisen tykistötulen kohteeksi; kehottaa unionia, sen jäsenvaltioita ja kansainvälistä yhteisöä perustamaan turvavyöhykkeitä näiden ydinvoimalaitosten ympärille;

Ihmisoikeuksien ja demokratian edistämistä maailmassa koskevan unionin politiikan, välineiden ja diplomatian tehostaminen

NDICI – Globaali Eurooppa -väline ja ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva aihekohtainen ohjelma

16. kehottaa unionia pohtimaan, kuinka ihmisoikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa voidaan edistää ja parhaiten soveltaa kaikissa unionin välineissä ja strategioissa ihmisoikeuksia koskevan unionin ulkopolitiikan vahvistamiseksi ja kehittyvään geopoliittiseen tilanteeseen mukautumiseksi ja sen muokkaamiseksi; korostaa, että NDICI – Globaali Eurooppa -väline ja sen ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva aihekohtainen ohjelma ovat yksi tärkeimmistä unionin käytettävissä olevia välineistä, joilla voidaan parantaa ihmisoikeustilannetta kaikkialla maailmassa ja auttaa edistämään kestäviä, osallistavia ja demokraattisia yhteiskuntia sekä torjua samalla autoritaaristen hallintojen vaikutusta; korostaa, että paikallisten kansalaisyhteiskunnan toimijoiden osallistuminen on olennaisen tärkeää ihmisoikeuksien ja demokratian suojelemiseksi maissa, joissa ne toimivat, ja kehottaa jälleen ottamaan ne täysimääräisesti mukaan kaikkiin asiaankuuluviin unionin ulkoisiin toimiin; suhtautuu tämän osalta myönteisesti kansalaisjärjestöille ja kansalaisaktivisteille maailmanlaajuisesti tällä hetkellä annettavaan korvaamattomaan apuun ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan aihekohtaisen ohjelman NDICI – Globaali Eurooppa -välineen ja eurooppalaisen demokratiarahaston puitteissa; korostaa, että NDICI – Globaali Eurooppa -välineessä ihmisoikeuksien ja demokratian edistämistä strategisten kansainvälisten ja paikallisten kumppanien kanssa muun muassa unionin vaalitarkkailuvaltuuskuntien välityksellä pidetään erittäin tärkeänä; korostaa parlamentin roolia välineen ohjelmasuunnitteluprosessissa ja kehottaa komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa (EUH) parantamaan kaiken relevantin tiedon oikea-aikaista jakamista, jotta parlamentti voi hoitaa perussopimuksissa vahvistetun tehtävänsä erityisesti komission kanssa käytävissä korkean tason geopoliittisissa vuoropuheluissa; kehottaa komissiota ja EUH:ta vuoropuheluun parlamentin kanssa, jotta varmistetaan tätä koskevat parannukset;

17. korostaa pitkän aikavälin suunnittelun ja NDICI – Globaali Eurooppa -välineeseen kuuluvien hankkeiden ja aloitteiden edelleen tukemisen tärkeyttä erityisesti silloin, kun on kyse konflikteista, sodasta ja luonnonkatastrofeista kärsivistä alueista; kehottaa komissiota ja EUH:ta sisällyttämään demokratiatuen monialaisena painopisteenä kaikkiin aihekohtaisiin ja maantieteellisiin NDICI – Globaali Eurooppa -välineen ohjelmiin;

18. kehottaa jälleen lisäämään NDICI – Globaali Eurooppa -välineen nojalla tehtyjen rahoitussopimusten ihmisoikeuksia koskeviin määräyksiin liittyvää avoimuutta ja selventämään tällaisten sopimusten soveltamisen lykkäämismekanismia ja -perusteita tilanteessa, jossa ihmisoikeuksia, demokraattisia periaatteita ja oikeusvaltioperiaatetta loukataan, sekä vakavissa korruptiotapauksissa; kehottaa komissiota pidättäytymään kolmansien maiden hallituksille myönnettävän budjettituen käyttämisestä operatiivisen toiminnan muotona yhteistyölle sellaisten maiden kanssa, joissa on havaittu laajamittaisia ihmisoikeusloukkauksia ja ihmisoikeuksien puolustajien toiminnan tukahduttamista;

Ihmisoikeuksista vastaava unionin erityisedustaja

19. tukee täysimääräisesti ihmisoikeuksista vastaavan unionin erityisedustajan työtä ihmisoikeuksien puolustamiseksi ja edistämiseksi maailmassa yhteyksiä kolmansiin maihin luomalla ja yhteistyötä saman mielisten kumppanien kanssa tekemällä, sekä hänen tärkeää rooliaan unionin ihmisoikeuksia koskevien toimintapolitiikkojen vaikuttavuuden lisäämiseksi niiden suurempaan johdonmukaisuuteen pyrkimällä; korostaa, että ihmisoikeuksista vastaavan unionin erityisedustajan ja maista ja alueista vastaavien muiden unionin erityisedustajien on tehtävä tiivistä yhteistyötä tämän johdonmukaisuuden parantamiseksi entisestään, ja kehottaa lisäämään ihmisoikeuksista vastaavan unionin erityisedustajan roolin näkyvyyttä; korostaa, että ihmisoikeuksista vastaavan unionin erityisedustajan on tärkeää tehdä edelleen yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen, joihin kuuluvat YK ja YK:n ihmisoikeusneuvoston nimittämät eritysraportoijat, sekä muiden maiden ihmisoikeuksista vastaavien edustajien tai lähettiläiden kanssa; kehottaa ihmisoikeuksista vastaavaa unionin erityisedustajaa olemaan julkisesti enemmän tekemisissä yksittäisten ihmisoikeuksien puolustajien kanssa ja tekemään läheistä yhteistyötä unionin ja eri maiden kansalaisjärjestöjen ja ihmisoikeuksien puolustajien kanssa; korostaa, että on tärkeää, että maakohtaisia ja alueellisia tilanteita käsittelevät unionin erityisedustajat ovat yhteydessä kansallisiin viranomaisiin ihmisoikeuksien suojelemisesta sekä yksittäistapauksista; kannustaa ihmisoikeuksista vastaavaa unionin erityisedustajaa jatkamaan diplomaattisia ponnisteluja kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja kansainvälistä oikeutta koskevan unionin tuen lisäämiseksi;

Keskiviikko 18. tammikuuta 2023

20. toteaa jälleen, että ihmisoikeuksista vastaavan unionin erityisedustajan nimittämisestä olisi järjestettävä ennakkokuuleminen parlamentissa; suosittaa, että luodaan puitteet, joissa ihmisoikeuksista vastaava unionin erityisedustaja on vastuuvelvollinen Euroopan parlamentille niiden tavoitteiden saavuttamisesta, jotka on asetettu hänen työohjelmassaan hänen toimikautensa alussa, ja joissa hänen on annettava säännöllisesti kertomus edistymisestä näiden tavoitteiden saavuttamisessa; korostaa, että vaikka parlamentilla on EUH:n kanssa yhteistyötä, jota vahvistettiin neuvoston päätöksellä 2010/427/EU ([25]) ja komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan vuonna 2010 antamalla poliittista vastuuvelvollisuutta koskevalla julkilausumalla, näitä toimielinten välisiä suhteita parlamentin ja EUH:n sekä sen edustustojen välillä on edelleen tarpeen vahvistaa ihmisoikeusasioissa; korostaa, että EUH:n on otettava parlamentti mukaan laatimaan ohjeita unionin ihmisoikeussopimusten, joihin kuuluvat unionin ihmisoikeussuuntaviivat ja asianmukaista huolellisuutta ja korruption torjuntaa koskevat unionin mekanismit, täytäntöönpanemiseksi kolmansissa maissa;

21. korostaa, että on tärkeää vastata haasteisiin, jotka aiheutuvat koordinoitaessa ihmisoikeuksia koskevien unionin ulkosuhteiden hoitamista unionin toimielinten välillä; pitää myönteisenä unionin edustustojen, EUH:n päätoimipaikan ja kansainvälisten kumppanuuksien pääosaston välisen koordinoinnin lisäämistä ihmisoikeuksien puolustajia koskevissa kiireellisissä yksittäistapauksissa;

Uskonnon- ja vakaumuksenvapautta unionin ulkopuolella edistävä unionin erityislähettiläs

22. pitää valitettavana, että uskonnon- ja vakaumuksenvapautta unionin ulkopuolella edistävän unionin erityislähettilään toimi on ollut täyttämättä yli vuoden; kehottaa jälleen neuvostoa ja komissiota tekemään pikaisen, avoimen ja kattavan arvioinnin erityislähettilään toimeksiannon tehokkuudesta ja lisäarvosta ja tämän asemasta toimielimissä, jotta erityislähettiläälle voidaan antaa riittävät henkilöresurssit ja taloudelliset resurssit ja jotta erityislähettilään institutionaalisia toimeksiantoa, valmiuksia ja velvollisuuksia voidaan tukea asianmukaisesti; pitää myönteisenä Frans van Daelen nimittämistä uskonnon- ja vakaumuksenvapautta unionin ulkopuolella edistäväksi unionin erityislähettiläälksi 7. joulukuuta 2022; muistuttaa, että erityislähettilään tehtävissä olisi keskityttävä edistämään ja suojelemaan ajatuksen-, omantunnon-, uskonnon- ja vakaumuksenvapautta sekä oikeutta uskonnottomuuteen, oikeutta luopua uskosta ja oikeutta kannattaa ateistisia näkemyksiä; korostaa, että erityislähettilään pitäisi myös kiinnittää erityistä huomiota pakkokäännytykseen, jumalanpilkkaa koskevien lakien väärinkäyttöön ja vaarassa olevien uskonnottomien tilanteeseen;

23. suosittelee, että erityislähettiläs tekee tiiviisti yhteistyötä ihmisoikeuksista vastaavan unionin erityisedustajan ja neuvoston ihmisoikeustyöryhmän kanssa ja tukee näiden työtä; kehottaa lisäksi erityislähettilästä kuulemaan säännöllisesti parlamenttia ja tekemään yhteistyötä uskonnon- tai vakaumuksenvapauden edistämisestä vastaavien jäsenvaltioiden edustajien, lähettiläiden ja suurlähettiläiden kanssa toiminnan koordinoimiseksi;

Unionin ihmisoikeusvuoropuhelut ja muut kahdenväliset yhteydet kolmansien maiden kanssa

24. korostaa, että kolmansien maiden kanssa käytävät ihmisoikeusvuoropuhelut tarjoavat tilaisuuden keskittyä ihmisoikeuksia koskeviin haasteisiin, ja kehottaa toteuttamaan ne tulossuuntautuneesti, tarkistamaan niitä säännöllisesti ja hyödyntämään niiden koko potentiaalin; toistaa kehotuksensa perustaa ihmisoikeusvuoropuhelut alusta alkaen selkeisiin vertailuarvoihin, joiden avulla voidaan seurata niiden vaikuttavuutta; kehottaa EUH:ta arvioimaan järjestelmällisesti vuoropuhelujen tuloksia, tiedottamaan arvioinneista ja toteuttamaan niiden perusteella jatkotoimia; korostaa, että vuoropuhelujen tehokkuuden varmistamiseksi niitä ei pidä käyttää erillisenä välineenä vaan ne olisi sen sijaan sisällytettävä kattavasti unionin asianomaisten kolmansien maiden kanssa toteuttamiin toimiin, joihin kuuluvat kauppapolitiikkaan liittyvät toimet, koska tämä virtaviivaistaisi ihmisoikeusulottuvuutta ja vahvistaisi vuoropuheluissa välitettäviä viestejä; kiinnittää huomiota siihen, että ihmisoikeusvuoropuhelujen yhteydessä on tärkeää ottaa esille yksittäisiä tapauksia, joihin kuuluvat erityisesti parlamentin päätöslauselmissaan korostamat tapaukset ja vaarassa olevat Saharov-palkinnon saajat ja palkintoehdokkaat, varmistaa näiden tapausten asianmukainen seuranta ja raportoida parlamentille toimenpiteistä, jotka niiden seurauksena on toteutettu;

25. korostaa, kuinka tärkeää on kansalaisjärjestöjen ja sidosryhmien järjestelmällinen, aito, saavutettavissa oleva ja osallistava kuuleminen koko ihmisoikeusvuoropuheluprosessin ajan;

([25]) Neuvoston päätös 2010/427/EU, annettu 26. heinäkuuta 2010, Euroopan ulkosuhdehallinnon organisaatiosta ja toiminnasta (EUVL L 201, 3.8.2010, s. 30).

26. suhtautuu myönteisesti ihmisoikeusvuoropuhelujen jatkamiseen kolmansien maiden kanssa, kun nämä ovat sitoutuneempia tähän; katsoo, että kun ihmisoikeusvuoropuhelujen perusteella ei ole raportoitu konkreettisesta edistymisestä, kuten on tapahtunut erinäisissä tapauksissa, unionin pitäisi mukauttaa asettamiaan tavoitteita myös, kun on kyse bilateraalisten suhteiden laajemmasta hoitamisesta;

Unionin edustustot

27. katsoo, että on äärimmäisen tärkeää tehdä kaikki mahdollinen tietoisuuden lisäämiseksi ihmisoikeuksia koskevista unionin suuntaviivoista unionin edustustoissa, ja kehottaa kaikkia edustustoja varmistamaan kyseisten suuntaviivojen asianmukaisen täytäntöönpanon; toistaa tämän osalta unionin edustustoille ja niiden ihmisoikeuksien alan yhteyspisteille kolmansissa maissa esittämänsä kehotuksen tehdä osallistavampaa työtä tukemalla säännöllisesti ihmisoikeuksien puolustajia, joihin kuuluvat vaarassa olevat Saharov-palkinnon saajat ja palkintoehdokkaat, ja käsittelemällä perusteellisesti ihmisoikeusrikkomuksia, demokratiaa, ja oikeusvaltiota koskevissa parlamentin päätöslauselmissa esiin nostettuja aiheita ja yksittäistapauksia; kehottaa unionin edustustoissa toimivia virkamiehiä tuomaan valtion viranomaisten tietoon ihmisoikeuksien puolustajien, demokraattisen opposition ja kansalaisyhteiskunta-aktivistien sortamista ja vainoamista koskevia tapauksia, ja jos asianomaiset yksilöt ovat vangittuina, seuraamaan heidän tilannettaan, vierailemaan heidän luonaan vankilassa, osallistumaan heidän oikeudenkäynteihinsä ja ottamaan heidän tapauksensa esille ihmisoikeusvuoropuheluissa, joita unioni käy asianomaisten maiden kanssa;

28. kiinnittää huomiota tapauksiin, joissa unionin jäsenvaltioiden edustustot ja unionin edustustot ovat omaksuneet erilaisen lähestymistavan ihmisoikeuksien suojelemiseen ja edistämiseen kolmansissa maissa siitä huolimatta, että unionin jäsenvaltiot ovat sitoutuneet asiaan yhdessä; korostaa, että unionin jäsenvaltioiden suurlähetystöillä olisi unionin edustustojen tavoin oltava kasvava rooli ihmisoikeuksien edistämisessä ja suojelemisessa sekä kansalaisyhteiskunnan tukemisessa kolmansissa maissa; kehottaa unionin edustustoja perustamaan ihmisoikeustyöryhmiä, jotka tuovat yhteen jäsenvaltioiden suurlähetystöjen relevantit yksiköt ja unionin edustustot, ja tekemään läheisesti yhteistyötä kansainvälisten ja alueellisten kansalaisjärjestöjen edustajien kanssa asianomaisissa kolmansissa maissa;

Unionin maailmanlaajuinen ihmisoikeuspakotejärjestelmä (”EU:n Magnitski-laki”)

29. pitää myönteisenä, että unionin maailmanlaajuista ihmisoikeuspakotejärjestelmää on kasvavissa määrin käytetty keskeisenä välineenä, jolla vahvistetaan unionin roolia maailmanlaajuisena ihmisoikeuksien alan toimijana neuvoston kohdennettujen pakotteiden avulla; kehottaa täytäntöönpanemaan tehokkaasti, täysimääräisesti ja koordinoidusti jo hyväksytyt rajoittavat toimenpiteet ja toteuttamaan tarvittaessa lisätoimenpiteitä; kehottaa unionia käyttämään tätä välinettä dynaamisemmin ihmisoikeuksia koskevan ulkopolitiikkansa olennaisena osana; kehottaa rajoittavien toimenpiteiden perusteelliseen, johdonmukaiseen ja yhdenmukaiseen soveltamiseen ja seurantaan kaikissa jäsenvaltioissa unionin ulkoisen toiminnan uskottavuuden ja tehokkuuden edellytyksenä; kehottaa unionia tekemään yhteistyötä samanmielisten kumppaneiden kanssa kannustaakseen useampia maita hyväksymään pakotejärjestelmiä ja koordinoimaan kohdennettujen rajoittavien toimenpiteiden toteuttamista yhdessä niiden maailmanlaajuisen tehokkuuden maksimoimiseksi; suhtautuu myönteisesti komission puheenjohtajan puheessaan unionin tilasta vuonna 2022 antamaan sitoumukseen esittää toimenpiteitä korruption torjuntaa koskevan unionin säännöstön päivittämiseksi ja korruption sisällyttämiseksi unionin maailmanlaajuiseen ihmisoikeuspakotejärjestelmään, mikä on parlamentin kannan mukaista, jotta voidaan kohdistaa tehokkaasti huomio niihin, jotka mahdollistavat ihmisoikeuksien loukkaajien toiminnan taloudellisesti ja rahoituksellisesti; toistaa kehotuksensa ottaa käyttöön määräenemmistöpäätökset, kun kyseessä ovat unionin maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän mukaisia pakotteita koskevat neuvoston päätökset ja niiden täytäntöönpano; kehottaa jälleen komissiota ja neuvostoa pyrkimään ottamaan huomioon parlamentin päätöslauselmissaan ja muualla esittämät suositukset tulevista kohdennetuista pakotteista;

30. suhtautuu myönteisesti unionin maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän nojalla vuonna 2021 laadittuihin luetteloihin; kehottaa neuvostoa, jäsenvaltioita ja EUH:ta kehittämään strategian unionin maailmanlaajuisten ihmisoikeuspakotejärjestelmien ja maantieteellisten seuraamusjärjestelmien välisen vuorovaikutuksen parantamiseksi erityisesti hyödyntämällä paremmin unionin maailmanlaajuista ihmisoikeuspakotejärjestelmää sellaisten loukkausten torjumiseksi, joita ei voida suoraan yhdistää valtioon, esimerkiksi tapauksissa, joissa palkkasotilaat syyllistyvät ihmisoikeusloukkauksiin alueilla, jotka eivät ole hallituksen kontrollissa, tai ihmiskaupan kaltaisissa rajat ylittävissä tapauksissa;

31. on erittäin huolestunut tiettyjen maiden tietoisesti harjoittamasta politiikasta, jossa ulkomaisia henkilöitä, unionin kansalaiset mukaan lukien, vangitaan, pidätetään mielivaltaisesti ja asetetaan syytteeseen tekaistuin perustein propagandatarkoituksessa vankien käyttämiseksi kansainvälisten neuvottelujen ja kansainvälisen vaihtokaupan välikappaleina tai poliittisen painostuksen välineinä, ja tuomitsee tällaisen toiminnan; korostaa, että tällaisen politiikan harjoittamisessa on kyse panttivankien ottamista vastaan annetussa kansainvälisessä yleissopimuksessa tarkoitetusta panttivankien ottamisesta; kehottaa komissiota, EUH:ta ja jäsenvaltioita toteuttamaan toimenpiteitä tällaisen toiminnan estämiseksi ja varoittamaan unionin kansalaisia ja erityisesti kaksoiskansalaisia siitä, että tietyissä maissa vieraillessa on olemassa riski joutua pidätetyksi; kehottaa neuvostoa harkitsemaan unionin maailmanlaajuisessa ihmisoikeuspakotejärjestelmässä vahvistettujen rajoittavien toimenpiteiden soveltamista henkilöihin tai yhteisöihin, jotka ovat vastuussa unionin kansalaisten pidätyksistä tai mielivaltaisista vangitsemisista ”valtion panttivankeina”;

Keskiviikko 18. tammikuuta 2023

Korruptio ja ihmisoikeudet

32. korostaa, että korruptio heikentää vakavasti demokraattista hallintoa, haittaa ihmisoikeuksien toteutumista maailmanlaajuisesti, helpottaa ja pahentaa ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen loukkauksia ja vaikuttaa suhteettomasti yhteiskunnan haavoittuvimmassa asemassa oleviin ja kaikkein syrjäytyneimpiin henkilöihin ja ryhmiin; kehottaa ottamaan korruption torjunnan osaksi kaikkia unionin ponnisteluja ja politiikkoja, joilla edistetään ihmisoikeuksia ja demokratiaa, laatimalla nimenomainen maailmanlaajuinen korruptionvastainen strategia, joka kattaa unionin ulkoisiin rahoitusvälineisiin perustuvat ohjelmat, ja vahvistamalla parlamentin valvontaroolia; korostaa, että unionin ja sen jäsenvaltioiden on äärimmäisen tärkeää näyttää esimerkkiä torjumalla unionin toimijoihin liittyvää korruptiota, soveltamalla ulkoiseen rahoitukseensa tiukimpia mahdollisia avoimuusvaatimuksia ja lisäämällä tukeaan korruption torjuntaan osallistuville kansalaisjärjestöille, aktivisteille ja tutkiville journalisteille;

33. kehottaa unionia tekemään työtä tehdäkseen ehdotuksen sellaisten korruption vastaisten normien luomiseksi, jotka olisivat yhdenmukaisesti sovellettavissa maailmanlaajuisesti, edistämään tehokkaiden korruption vastaisten elinten perustamista ja järeiden säännöstöjen hyväksymistä ja kiinnittämään huomiota rahoitussalaisuusalueisiin ja veroparatiiseihin; kannustaa edistämään unionin, sen jäsenvaltioiden, kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen välistä yhteistyötä erityisesti oikeuslaitosten, lainvalvonnan ja tiedustelun tasoilla korruption torjumiseen ja ehkäisyyn liittyvien parhaiden käytäntöjen ja tehokkaiden välineiden vaihtamiseksi; kehottaa pyrkimään YK:n alaisen korruptiontorjunta-asioita käsittelevän kansainvälisen tuomioistuimen perustamiseen;

Kansainvälisten sopimusten ihmisoikeuslausekkeet

34. toistaa kehotuksensa sisällyttää unionin ja kolmansien maiden välisiin sopimuksiin järeitä ihmisoikeuslausekkeita, joiden tueksi vahvistetaan selkeät kriteerit ja loukkaamistapauksissa noudatettavat menettelyt; kehottaa komissiota ja EUH:ta pohtimaan aktiivisesti, miten voidaan varmistaa, että voimassa olevien kansainvälisten sopimusten ihmisoikeuslausekkeita seurataan ja että ne pannaan tehokkaasti täytäntöön; korostaa, että unionin pitäisi reagoida nopeasti ja päättäväisesti ihmisoikeuslausekkeiden jatkuvaan noudattamatta jättämiseen kolmansissa maissa ja myös lykätä asianomaisten sopimusten soveltamista, jos muut vaihtoehdot osoittautuvat tehottomiksi; korostaa, että unionin yleisen tullietuusjärjestelmän (GSP-järjestelmä) tarkistaminen, meneillään oleva lainsäädäntömenettely uuden GSP-järjestelmää koskevan asetuksen antamiseksi ja sen tarkistaminen, miten GSP-järjestelmästä hyötyvät maat täytäntöönpanevat kansainvälisiä yleissopimuksia, jotka koskevat ihmisoikeuksia, työelämäoikeudet mukaan lukien, tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa sitoumusta ylläpitää ihmisoikeuksien kunnioittamista asianomaisissa kolmansissa maissa;

35. kehottaa komissiota vapaakauppasopimuksia kolmansien maiden kanssa neuvotellessaan vaatimaan niitä ratifioimaan tärkeimmät kansainväliset yleissopimukset, jotka koskevat ihmisoikeuksia, työelämäoikeuksia ja ympäristöä ja joihin kuuluvat kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus ja taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus; korostaa, että ihannetapauksessa kyseisten kolmansien maiden pitäisi ratifioida mainitut yleissopimukset ennen vapaakauppasopimusneuvottelujen päättämistä, jotta kyseisten yleissopimusten noudattamisesta tulee vapaakauppasopimusten keskeinen näkökohta ja jotta asiaa koskevista lausekkeista päästään sopuun; kehottaa lisäksi toteamaan vapaakauppasopimusten aineellisissa lausekkeissa, että sopimusvaltioiden on kunnioitettava ja suojeltava ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa, tapaoikeudessa ja kansainvälisissä yleissopimuksissa, joiden osapuolia ne ovat, vahvistettuja ihmisoikeuksia;

36. korostaa kestävään kehitykseen kohdistuvien vaikutusten ennakko- ja jälkiarvioinnin (jäljempänä ”arviointi”) merkitystä ja kehottaa parantamaan huomattavasti sen laatua; korostaa, että arvioinneilla pitäisi pyrkiä varmistamaan, että neuvoteltavan sopimuksen yksityiskohtaisesti muotoilluissa lausekkeissa vahvistetaan riittävät keinot ihmisoikeuksiin kohdistuvien kielteisten vaikutusten välttämiseksi; suosittaa, että kansalaisjärjestöt ovat mukana arviointien ohjaamisessa, että ihmis- ja työelämäoikeusasiantuntijat suorittavat arvioinnit ja että kansalaisjärjestöjen panos otetaan huomioon;

Demokratiatukitoimet

37. korostaa, että vuonna 2022 on kulunut kymmenen vuotta siitä, kun parlamentti päätti osoittaa poliittista johtajuutta ja sitoutua edistämään merkittävästi demokratiatukitoimiaan, joita se on toteuttanut vuodesta 2014 lähtien kattavan demokratian tukemisen toimintamallin avulla; pitää myönteisenä etenkin antamaansa tukea kumppaniparlamenttien valmiuksien kehittämiseen, välitystoimintaan ja vuoropuhelun ja kompromissiratkaisujen kulttuurin edistämiseen, johon pyritään myös nuorten poliittisten johtajien keskuudessa, sekä naispuolisten parlamenttien jäsenten, ihmisoikeuksien puolustajien ja kansalaisjärjestöjen edustajien sekä vapaiden tiedotusvälineiden vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen; kehottaa komissiota jatkamaan ja tehostamaan toimintaansa näillä aloilla ja lisäämään rahoitusta ja tukea unionin elimille ja laitoksille sekä muille avustuksin rahoitettaville järjestöille syrjimättömyyden periaatetta samalla noudattaen; korostaa, että

vallitsevassa tilanteessa, jossa maailmanlaajuiset jännitteet ovat kasvaneet ja yhä useammassa maassa esiintyy sortoa, suora tuki kansalaisjärjestöille, ihmisoikeuksien puolustajille ja kriittisiä ja eriäviä mielipiteitä ilmaiseville ihmisille on äärimmäisen tärkeää;

38. korostaa unionin vaalitarkkailuvaltuuskuntien merkitystä ja parlamentin myötävaikutusta niiden käyttämien menetelmien kehittämiseen ja tehostamiseen; kehottaa tässä yhteydessä komissiota harkitsemaan vaalitarkkailumenetelmien päivittämistä kahden viime vuosikymmenen kehityksen huomioon ottamiseksi; kehottaa kolmansia maita panemaan käytäntöön unionin vaalitarkkailuvaltuuskuntien antamat suositukset vaalimenettelyjen organisoinnin ja ympäristön parantamiseksi tulevaisuudessa ja siten lisäämään niiden avoimuutta ja lainmukaisuutta asianmukaisten valtioiden demokraattisten standardien parantamiseksi; korostaa, että on tärkeää lisätä unionin tukea paikallisille vaalitarkkailijoille erityisesti näiden suojelun kannalta; kehottaa jälleen unionia tekemään tiivistä yhteistyötä sellaisten kansallisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa, kuten Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimisto, Euroopan neuvosto ja muut kansainvälisen vaalitarkkailun periaatejulistuksen hyväksyneet järjestöt;

Monenvälisyys ja unionin toiminta monenvälisellä tasolla

39. vahvistaa, että ihmisoikeuksien tehokas suojelu kaikkialla maailmassa edellyttää vahvaa kansainvälistä yhteistyötä monenvälisellä tasolla; korostaa YK:n ja sen elinten erityisen tärkeää roolia pääasiallisena foorumina, jonka on voitava edistää tehokkaasti pyrkimyksiä rauhaan ja turvallisuuteen, kestävään kehitykseen sekä ihmisoikeuksien ja kansainvälisen oikeuden kunnioittamiseen; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita tukemaan edelleen sekä poliittisesti että taloudellisesti YK:n työtä sen kaikki ihmisoikeuselimet ja etenkin sopimuselimet ja erityismenettelyt mukaan lukien; kehottaa YK:n pääsihteeriä osoittamaan tätä varten asianmukaiset varat YK:n talousarviosta ja kehottaa unionin jäsenvaltioita lisäämään vapaaehtoisia rahoitusosuuksiaan; korostaa, että unionin ja sen jäsenvaltioiden on pyrittävä puhumaan yhdellä äänellä sekä YK:ssa että muilla monenvälisillä foorumeilla ja edistämään tällä tavoin kaikkein tiukimpia ihmisoikeusstandardeja; palauttaa mieliin kaikkien YK:n jäsenvaltioiden velvollisuudet edistää ja suojella kaikkia YK:n peruskirjassa ja YK:n yleiskokouksen päätöslauselmassa 60/251 vahvistettuja ihmisoikeuksia ja perusvapauksia; pitää valitettavana, että kaksi YK:n turvallisuusneuvoston pysyvää jäsentä on vastuussa törkeistä ihmisoikeusloukkauksista, jotka merkitsevät sotarikoksia ja jopa joukkotuhontaa; kehottaa YK:n jäsenvaltioita pidättymään ottamasta sellaisia askelia taaksepäin, joilla heikennetään ihmisoikeuksien suojelua; korostaa YK:n ihmisoikeusneuvoston vastuuta puuttua kaikkiin vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin kaikkialla maailmassa; pitää valitettavana, että useat YK:n ihmisoikeusneuvoston jäsenet ovat räikeästi laiminlyöneet ihmisoikeusvelvoitteitaan, että ne ovat todistetusti syyllistyneet vakaviin ihmisoikeuksien loukkauksiin ja että ne eivät ole tehneet yhteistyötä Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusmekanismien kanssa; kehottaa tältä osin uudistamaan perusteellisesti YK:n ihmisoikeusneuvoston jäsenille asetetut kriteerit; kehottaa EUH:ta käynnistämään työn unionin ja jäsenvaltioiden koordinoiduksi kannaksi YK:n ihmisoikeusneuvoston jäsenyydestä ja johtamaan kyseistä työtä, jotta edistettäisiin valintamenettelyn suurempaa avoimuutta erityisesti siten, että unionin jäsenvaltioiden äänet tulisivat julkisiksi ja äänien perusteet esitettäisiin, ja myötävaikutettaisiin aidosti kilpailukykyiseen prosessiin varmistamalla, että kolmessa alueellisessa ryhmässä, joihin unionin jäsenvaltiot kuuluvat, asetetaan enemmän ehdokkaita kuin on paikkoja, ja varmistettaisiin hakijoiden vastuuvelvollisuus käymällä läpi heidän vapaaehtoiset sitoumuksensa ja se, miten he ovat tehneet yhteistyötä YK:n ihmisoikeusneuvoston, YK:n sopimuselinten ja erityismenettelyjen kanssa;

40. tuomitsee jyrkästi kaikki hyökkäykset YK:n erityismenettelyjen toimeksiannon haltijoita ja heidän toimeksiantojensa riippumattomuutta vastaan; kehottaa jäsenvaltioita ja unionin demokraattisia kumppaneita vastustamaan päättäväisesti tällaisia pyrkimyksiä ja toteuttamaan kaikki mahdolliset toimenpiteet, jotta voidaan tarjota turvallisia ja avoimia paikkoja, joissa yksityiset ja kansalaisjärjestöt voivat olla vuorovaikutuksessa YK:n, sen edustajien ja sen mekanismien kanssa; tuo esiin YK:n tutkinta- ja selvitysvaltuuskuntien työn ja toteaa, että valtuuskuntia käytetään kasvavissa määrin kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden vakavia loukkauksia koskeviin tilanteisiin vastaamiseksi ja rankaisemattomuuden torjumiseksi;

41. kehottaa unionia ja jäsenvaltioita tukemaan alueellisten ihmisoikeusjärjestelmien vahvistamista muun muassa rahoitusavun kautta ja kokemuksia alueiden välillä vaihtamalla; korostaa erityisesti näiden alueellisten järjestelmien puitteissa perustettujen valvontaelinten ja oikeussuojamekanismien ratkaisevaa merkitystä ja sitä, että ne täydentävät YK:n ihmisoikeusjärjestelmää;

42. kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita johtamaan monenvälisillä foorumeilla pyrkimyksiä edistää yleisesti tunnustetun terrorismin määritelmän hyväksymistä unohtamatta tämän vitsauksen torjuntaa koskevaa tavoitetta; kehottaa niitä myös johtamaan vuonna 2023 tehtävään YK:n maailmanlaajuisen terrorisminvastaisen strategian kahdeksanteen tarkistukseen liittyviä pyrkimyksiä lisätä kyseiseen strategiaan voimakkaita sanamuotoja, joilla tunnustetaan ne kielteiset

vaikutukset, joita terrorisminvastaisten lakien ja politiikkojen väärinkäytöllä on ollut kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksiin, ja kehotetaan kaikkia valtioita toteuttamaan tarvittavat toimet terrorisminvastaisen lainsäädäntönsä uudistamiseksi tai kumoamiseksi, jotta varmistetaan, että se ei vaikuta kielteisesti kansalaisyhteiskuntaan ja ihmisoikeuksien puolustajiin; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita johtamaan ponnisteluja YK:n foorumeilla rakentavan vuoropuhelun käynnistämiseksi kansalaisjärjestöjen ja ihmisoikeuksien puolustajien kanssa ja varmistamaan, että ne osallistuvat merkityksellisellä tavalla terrorismin vastaisten politiikkojen kehittämisen ja täytäntöönpanon kaikkiin vaiheisiin;

43. on syvästi huolissaan autoritaaristen hallintojen lisääntyvistä hyökkäyksistä sääntöihin perustuvaa kansainvälistä järjestystä vastaan muun muassa ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden kyseenalaistamalla, ihmisoikeudet ehdollistamalla, väittämällä niiden olevan länsimaiden käyttämä kulttuurisen valta-aseman väline, heikentämällä kansainvälisiä ihmisoikeuksia niitä uudelleen tulkitsemalla ja horjuttamalla YK:n elinten ja mekanismien, joilla valtiot asetetaan vastuuseen ihmisoikeusloukkauksista, toimintaa; korostaa, että unionin on puolustettava ihmisoikeuksien yleismaailmallisuutta ensisijaisena tavoitteena ja tässä tarkoituksessa otettava johtoasema ja toimittava yhdessä muiden demokratioiden ja samanmielisten kumppanien kanssa monenvälisten järjestöjen vahvistamiseksi ja sääntöihin perustuvan kansainvälisen järjestyksen puolustamiseksi nousevia autoritaarisia voimia vastaan; korostaa, että YK:n elinten tehokkuuden heikkeneminen aiheuttaa todellisia kustannuksia konfliktien, ihmishenkien menetyksen ja inhimillisen kärsimyksen muodossa ja heikentää vakavasti maiden yleistä kykyä vastata maailmanlaajuisiin haasteisiin; kehottaa unionin jäsenvaltioita ja samanmielisiä kumppaneita tehostamaan pyrkimyksiään tämän suuntauksen kääntämiseksi;

44. korostaa tarvetta tarkastella puolueettomasti, oikeudenmukaisesti ja avoimesti kansalaisjärjestöjen hakemuksia neuvoa-antavan aseman saamiseksi YK:n talous- ja sosiaalineuvostossa; kehottaa toteuttamaan toimia unionin oman edustajanpaikan perustamiseksi kaikilla monenvälisillä foorumeilla YK:n turvallisuusneuvosto mukaan lukien sen lisäksi, että yhdellä jäsenvaltiolla on jo pysyvä paikka turvallisuusneuvostossa, koska tämä vahvistaisi unionin toimintakykyä ja sen toiminnan johdonmukaisuutta ja uskottavuutta maailmassa; kehottaa unionia ja jäsenvaltioita osallistumaan YK:n yleiskokouksen yleiseen keskusteluun ja kehottaa talous- ja sosiaalineuvoston jäseniä kiinnittämään edelleen huomiota niiden oikeutuksettomien esteiden poistamiseen, joita kansalaisjärjestöillä on talous- ja sosiaalineuvoston akkreditoinnin saamisessa, erityisesti kun on kyse kansalaisjärjestöistä, joiden hakemukset ovat olleet vireillä hyvin kauan;

Kansainvälisen humanitaarisen oikeuden noudattaminen

45. panee huolestuneena merkille kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden lisääntyvän huomiotta jättämisen erityisesti eri puolilla maailmaa käynnissä olevissa konflikteissa; korostaa, että on äärimmäisen tärkeää, että humanitaariset avustusjärjestöt ja hyväntekeväisyysjärjestöt kykenevät antamaan täysimääräistä, oikea-aikaista ja esteetöntä apua kaikille haavoittuvassa asemassa oleville väestöryhmille, ja kehottaa kaikkia aseellisten konfliktien osapuolia suojelemaan siviiliväestöä sekä humanitaarisen, lääkintä-, tiedotus- ja kasvatusalan työntekijöitä; kehottaa perustamaan järjestelmällisesti humanitaarisia käytäviä sota- ja taistelualueille, jotta vaarassa olevat siviilit voivat paeta konfliktia, ja tuomitsee ankarasti kaikki heihin kohdistuvat hyökkäykset;

46. palauttaa mieleen, että kansainvälisen humanitaarisen oikeuden pitäisi ohjata unionin politiikkaa, kun on kyse miehityksistä tai alueiden liittämisistä, ja korostaa, että kyseisissä tilanteissa on tärkeää varmistaa politiikan johdonmukaisuus; korostaa unioniin sijoittuneiden yhtiöiden vastuuta soveltaa ankarinta huolellisuusvelvoitetta kaikkeen taloudelliseen toimintaan tai rahoitustoimintaan asianomaisilla alueilla tai niiden kanssa sekä varmistaa, että kansainvälistä oikeutta ja unionin pakotepolitiikkaa noudatetaan tiukasti, kun ne ovat sovellettavissa

Rankaisemattomuuden torjuminen ja kansainvälisen rikosoikeuden lujittaminen

47. Korostaa yhteyttä ihmisoikeusloukkausten ja laajalle levinneen rankaisemattomuuden sekä vastuuvelvollisuuden puuttumisen välillä alueilla ja maissa, joihin konfliktit vaikuttavat; pitää erittäin myönteisenä ICC:n jatkuvaa myötävaikutusta rankaisemattomuuden torjunnassa; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita tarjoamaan ICC:lle riittävästi tukea, jotta se voi hoitaa tehtävänsä; toistaa tuomitsevansa sen, että ICC:n legitimiteettiä ja työtä pyritään jatkuvasti horjuttamaan; kehottaa unionia ja jäsenvaltiota jatkamaan ponnistelujaan tämän torjumiseksi ja reagoimaan ihmisoikeuksien puolustajiin ja ICC:n kanssa yhteistyötä tekeviin todistajiin kohdistuviin uhkiin ja seuraamuksiin; korostaa ICC:n keskeistä roolia sotarikosten ja ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten tutkimisessa; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita jatkamaan yhteistyötä ICC:n kanssa tällaisten rikosten torjumiseksi ja ehkäisemiseksi; pitää myönteisenä unionin ja sen jäsenvaltioiden

jatkuvaa tukea ICC:lle ja kehottaa unionin jäsenvaltioita yhdistämään tähän sitoumukseen kestävän rahoituksen, jota tarvitaan oikeuden jakamiseksi kaikissa ICC:n käsiteltäväksi tulevissa tapauksissa;

48. kehottaa unionia tukemaan ICC:n syyttäjää sotarikoksista, rikoksista ihmisyyttä vastaan ja mahdollisesti joukkotuhonnasta epäiltyjen tutkinnassa ja syytteeseen asettamisessa antamalla poliittista tukea, keräämällä todisteita ja asettamalla saataville hallussaan olevat todisteet, mukaan lukien julkisiin lähteisiin perustuva tiedustelu, tiedot ja data, satelliittikuvat ja siepatut viestit, sekä tarjoamalla ICC:n yleiseen talousarvioon riittävästi henkilöresursseja ja taloudellisia resursseja sen riippumattomuuden ja puolueettomuuden suojelemiseksi täysimääräisesti;

49. kehottaa unionia ja jäsenvaltioita kannustamaan kumppanimaitaan ratifioimaan Rooman sopimuksen ja siten laajentamaan ICC:n toimivaltaa; kehottaa unionia toimimaan Kansainvälisestä rikostuomioistuimesta annetun neuvoston päätöksen 2011/168/YUTP ([26]) mukaisesti ja pysyttämään vahvan kannan hyökkäysrikokseen 17. heinäkuuta 2014 annetun parlamentin päätöslauselman ([27]) mukaisesti;

50. toistaa komissiolle esittämänsä kehotuksen laatia rankaisemattomuuden torjumista koskeva kattava unionin toimintasuunnitelma, johon olisi muun muassa sisällytettävä luvut kansalaisjärjestöjen tärkeästä roolista rankaisemattomuuden torjumisessa ja niiden suojelusta kaikissa tätä edellyttävissä tilanteissa sekä toimenpiteistä sukupuolistuneen seksuaalisen väkivallan, johon kuuluvat seksuaali- ja lisääntymisoikeuksien loukkaukset konfliktien yhteydessä, rankaisemattomuuden torjumiseksi; kehottaa unionia ja sen kansainvälisiä kumppaneita käyttämään rankaisemattomuuden torjumiseksi täysimääräisesti kaikkia relevantteja välineitä, joihin kuuluvat universaalitoimivallan tukeminen kansallisella tasolla ja erityistuomioistuimet kansallisella ja kansainvälisellä tasolla myös hyökkäysrikoksia varten, sekä luomaan joustavia yhteistyö- ja rahoitusmekanismeja, jotta todisteita rikoksista voidaan kerätä ja analysoida nopeasti; kehottaa komissiota varmistamaan, että näitä välineitä käytetään koordinoidusti ja täydentävästi unionin ja jäsenvaltioiden muiden relevanttien välineiden kanssa; kehottaa komissiota laatimaan ohjelman, jolla kehitetään sekä jäsenvaltioiden että kolmansien maiden valmiuksia soveltaa universaalitoimivallan periaatetta kansallisissa oikeusjärjestyksissään;

Edistyminen kuolemanrangaistuksen yleismaailmallisessa poistamisessa sekä kidutuksen ja muun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun ehkäisemisessä

51. toistaa vastustavansa periaatteellisesti kuolemanrangaistusta, joka on julma, epäinhimillinen ja halventava rangaistus ja peruuttamaton toimi; korostaa, että unionin on pyrittävä väsymättä kuolemanrangaistuksen yleismaailmalliseen poistamiseen ihmisoikeuksia koskevan ulkopolitiikkansa tärkeänä tavoitteena; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita puolustamaan kuolemanrangaistuksen poistamista kaikilla kansainvälisillä foorumeilla ja hankkimaan tälle kannalle mahdollisimman laajaa tukea; kannustaa YK:n elimiä jatkamaan ponnisteluja kuolemanrangaistuksen yleismaailmaiseksi poistamiseksi YK:n yleiskokouksen päätöslauselmien mukaisesti; tuomitsee voimakkain sanamuodoin sellaisten jumalanpilkkaa koskevien lakien täytäntöönpanon kaikkialla maailmassa, jotka mahdollistavat tuomittujen kuolemanrangaistuksen; toteaa jälleen, että vapaus valita uskonto, uskoa tai olla uskomatta on perustavaa laatua oleva ihmisoikeus, josta ei voida rangaista kuolemalla tai millään halventavalla kohtelulla; kehottaa kaikkia maita, jotka eivät ole vielä poistaneet kuolemanrangaistusta, tekemään niin tai keskeyttämään välittömästi sen täytäntöönpanon ensimmäisenä askeleena kohti sen poistamista; kehottaa lisäksi maita, joita asia koskee, supistamaan kuolemalla rangaistavien rikosten luetteloa; vaatii avoimuutta kuolemantuomioiden ja teloitusten yhteydessä maissa, jotka eivät paljasta näitä koskevia tilastoja;

52. tuomitsee kaikki tapaukset, joissa esiintyy kidutusta, epäinhimillistä tai halventavaa kohtelua, tahdonvastaisia katoamisia, mielivaltaisia pidätyksiä sekä laittomia teloituksia, ja pitää valitettavana, että ne ovat edelleen yleisiä monissa maissa; panee erittäin huolestuneena merkille kidutustapausten kasvavan suuntauksen maailmanlaajuisesti ja tekijöiden laajalle levinneen rankaisemattomuuden; tunnustaa kansalaisjärjestöjen ja ihmisoikeuksien puolustajien tärkeän rooliin kidutuksen ja muun epäinhimillisen tai halventavan kohtelun torjunnassa;

([26]) Neuvoston päätös 2011/168/YUTP, annettu 21 päivänä maaliskuuta 2011, Kansainvälisestä rikostuomioistuimesta ja yhteisen kannan 2003/444/YUTP kumoamisesta (EUVL L 76, 22.3.2011, s. 56).

([27]) EUVL C 224, 21.6.2016, s. 31.

Keskiviikko 18. tammikuuta 2023

Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeviin maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaaminen

Vastaus covid-19-pandemiaan ja siitä elpyminen

53. on erittäin huolestunut covid-19-pandemian pitkän aikavälin kielteisistä vaikutuksista sekä demokratian yleiseen tilaan että ihmisoikeuksiin maailmanlaajuisesti; korostaa suhteetonta kielteistä vaikutusta haavoittuvimmassa asemassa oleviin ryhmiin, joihin kuuluvat naiset, lapset, vammaiset, tietyistä kroonisista sairauksista kärsivät ihmiset, iäkkäät, lesbot, homot, biseksuaalit, transihmiset, intersukupuoliset ja queerit (lhbtiq-henkilöt), köyhyydessä elävät, etnisiin, vakaumuksellisiin ja uskonnollisiin vähemmistöihin kuuluvat, pakolaiset ja maahantulijat sekä vankilassa tai säilöön otettuina olevat; on lisäksi huolissaan viiveistä ja esteistä terveyspalveluihin pääsyssä ja tästä aiheutuvasta tahattomien raskauksien, seksuaalisen ja sukupuolistuneen väkivallan, vaarallisten aborttien sekä äitien ja vastasyntyneiden kuolemien lisääntymisestä; pitää valitettavana, että covid-19-pandemian torjuntatoimenpiteitä käytetään verukkeena perheenjäsenten tai asianajajien säilöönottotiloihin kohdistuvien vierailujen epäämiselle ja säilöönotettujen oikeuksien loukkaamiselle; antaa tunnustusta roolista, joka ihmisoikeuksien puolustajilla ja toimittajilla on ollut, kun he joskus jopa henkensä vaarantaen ovat raportoineet ihmisoikeusloukkauksista tai yrittäneet estää niitä pandemian aikana;

54. palauttaa mieleen, että mahdollisimman hyvästä terveydentilasta nauttiminen ja terveydenhuoltopalvelujen yleinen saatavuus kuuluvat erotuksetta jokaisen ihmisen perusoikeuksiin; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita tukemaan näiden oikeuksien puolustamista erityisesti maissa ja alueilla, joissa terveydenhuoltopalveluja on niukimmin, ja kehottaa maita ottamaan edistysaskeleita terveydenhuoltopalvelujen saatavuuden parantamiseksi; katsoo, että unionin pitäisi rahoittaa edelleen covid-19-rokotteen kehittämistä ja maailmanlaajuista tarjontaa sekä valistamaan rokotusten hyödyistä ja lisäämään rokotusten saatavuutta, käytettävyyttä ja kohtuuhintaisuutta rokotteilla ehkäistävissä olevien tautien välttämiseksi;

55. toteaa jälleen, että henkilökohtainen vapaus, kokoontumisvapaus, mielipiteenvapaus sekä uskonnon, vakaumuksen ja ilmaisun vapaus ovat demokratian kulmakiviä; on erittäin huolissaan siitä, että erityisesti autoritaariset hallinnot käyttävät yhä enemmän joukkovalvontateknologioita rajoittaakseen näitä vapauksia, ja toteaa, että käyttö on lisääntynyt entisestään covid-19-pandemian ehkäisemiseen tähtäävien toimenpiteiden varjolla; vaatii kieltämään ehdottomasti ja tehokkaasti joukkovalvontateknologian myynnin; kehottaa reagoimaan painokkaammin disinformaation ja salaliittoteorioiden laajamittaiseen soluttamiseen digitaalialalle ja toteaa, että sitä harjoittavat suurelta osin mutta eivät yksinomaan autoritaariset hallinnot ja valtioista riippumattomat toimijat;

Naisten oikeudet, naisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen ja sukupuolten tasa-arvo

56. tuomitsee sen, ettei sukupuolten tasa-arvoa ole vielä saavutettu yhdessäkään maailman maassa; korostaa, että kaikkialla maailmassa esiintyy edelleen sukupuolistunutta väkivaltaa ja intersektionaalista syrjintää; korostaa, että naiset ja tytöt ovat yhä väkivaltaisten kriisien pääasiallisia uhreja, että seksuaalinen, sukupuolistunut ja lisääntymiseen liittyvä väkivalta on jatkunut monin paikoin eri puolilla maailmaa ja että sitä on etenkin käytetty aseellisissa konflikteissa sota-aseena; korostaa, että naispuoliset ihmisoikeuksien puolustajat, aktivistit, toimittajat ja asianajajat ovat erityisesti olleet väkivallan kohteena, ja verkossa tapahtuva häirintä ja pelottelu sekä jatkuvat uhkailut ja iskut heitä kohtaan ovat lisääntyneet nopeasti;

57. tuo voimakkaasti esiin huolensa sukupuolistuneen väkivallan ja kotiväkivallan kasvusta ja pitää valitettavana seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien taantumista sekä kehittyvissä että kehittyneissä maissa; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita tukemaan täysimääräisesti naisten oikeutta ruumiilliseen koskemattomuuteen, ihmisarvoon ja itsenäiseen päätöksentekoon ja torjumaan tehokkaasti sukupuolistunutta väkivaltaa ja kotiväkivaltaa; kiinnittää huomiota siihen, että unionin ponnisteluista huolimatta naiset ovat edelleen vähemmistönä johtotehtävissä ja ansaitsevat miehiä vähemmän samoissa tehtävissä ja toimissa, ja heidän osaamistaan ja taitojaan aliarvioidaan tai vähätellään heidän sukupuolensa vuoksi;

58. kehottaa unionia ja sen kansainvälisiä kumppaneita lujittamaan pyrkimyksiään varmistaa, että naisten, tyttöjen ja haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien ihmisoikeuksia kunnioitetaan täysimääräisesti, ja takaamaan yhtäläiset mahdollisuudet kaikille; kehottaa poistamaan koko maailmasta lait ja käytännöt, joilla estetään naisia käyttämästä oikeuksiaan ja erityisesti oikeutta koulutukseen, työhön sekä poliittiseen ja julkiseen päätöksentekoon osallistumiseen; pitää valitettavana tilanteita, joissa naisilta ja kotitalouksilta, joissa perheen pää on nainen, evätään humanitaarisen avun ja keskeisten palvelujen saanti erityisesti humanitaarisilla kriisialueilla, koska kansalliset ja paikalliset viranomaiset vaativat, että kyseisiä palveluja tarjoavat naispuoliset työntekijät, mutta rajoittavat samalla naisten pääsyä työhön; kehottaa valtioita ratifioimaan Istanbulin yleissopimuksen ja panemaan sen täytäntöön, jos ne eivät ole sitä vielä tehneet;

59. tuomitsee voimakkain sanamuodoin lapsi- ja pakkoavioliiton, kotiarestin, raiskauksen ja muun naisiin kohdistuvan halventavan kohtelun; kehottaa komissiota ja ihmisoikeuksista vastaavaa unionin erityisedustajaa käsittelemään lapsi- ja pakkoavioliittoa koskevaa kysymystä;

60. muistuttaa valtioita niiden velvoitteesta taata pääsy kattaviin seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluihin, joihin kuuluvat nykyaikaiset ehkäisymenetelmät, turvallinen ja laillinen abortti, äitiysterveydenhuolto, raskaudenaikainen ja synnytyksen jälkeinen terveydenhuolto, hedelmöityshoito sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyttä koskevan tiedon ja koulutuksen, johon kuuluu kokonaisvaltainen seksuaalikasvatus, saatavuus ilman minkäänlaista syrjintää; kehottaa vahvistamaan entisestään lakiin perustuvia oikeuksia ja suojelua ja poistamaan koko maailmasta esteet seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien saatavuudelta; toistaa kehotuksensa ottaa oikeus turvalliseen ja lailliseen aborttiin perusoikeuskirjaan; pitää myönteisenä, että Maailman terveysjärjestö on julkaissut päivitetyt ohjeet, joissa annetaan terveydenhuoltojärjestelmille keskeisiä suosituksia abortin yhteydessä annettavan hoidon tarjoamiseksi; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita tukemaan ja edistämään täysimääräisesti seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia, joihin kuuluu abortin saatavuus, monenvälisissä ja kahdenvälisissä suhteissa kansainvälisten ihmisoikeuksien ja ihmisoikeusstandardien mukaisesti;

61. kehottaa toteuttamaan yhtenäisempiä toimia, jotta seksuaalisen väkivallan käyttö sodankäynnin välineenä voidaan lopettaa ja tällaiseen väkivaltaan syyllistyneiden rankaisemattomuutta torjua; kehottaa komissiota jatkamaan ponnisteluja naisten sukuelinten silpomista koskevan käytännön lopettamiseksi kokonaan kaikkialla maailmassa; kehottaa unionia sitoutumaan vahvemmin naisten oikeuksien suojelemiseen kolmansissa maissa ja tukemaan sitä ponnisteluillaan, jotka koskevat konfliktien ehkäisemistä ja ratkaisemista sekä rauhanturvaamista, humanitaarista apua ja konfliktien jälkeisiä jälleenrakennustoimia, siirtymävaiheen oikeusjärjestelyjä sekä ihmisoikeuksien ja demokraattisten uudistusten edistämistä, ja kiinnittämään erityistä huomiota niiden naisten oikeuksiin, joihin kohdistuu vihamielistä suhtautumista, syrjintää tai stigmatisaatiota, jotka ovat raskaana tai joilla on vastasyntyneitä lapsia tai jotka ovat työttömiä tai elävät köyhyydessä;

62. toistaa, että sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan kolmannen unionin toimintasuunnitelman täysimääräisen täytäntöönpanon varmistamiseksi tarvitaan järeitä toimia; kehottaa unionia puuttumaan sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevassa kolmannessa unionin toimintasuunnitelmassa todetulla tavalla tiukasti intersektionaalisuus-kysymykseen laatimalla politiikkaa, jolla torjutaan erityyppistä syrjintää, jota kohtaavat miljoonat naiset ja tytöt, joihin kohdistuu kastiin perustuvien oikeuksien, kansalaisoikeuksien tai poliittisten, taloudellisten, sosiaalisten ja kulttuuristen oikeuksien loukkauksia, joihin kuuluvat seksuaalinen hyväksikäyttö ja väkivalta, pakkosiirrot, pakko- ja/tai orjatyö, prostituutio ja ihmiskauppa;

63. tuomitsee jälleen kaupallisen sijaissynnytyksen, joka on globaali ilmiö, joka altistaa naiset maailmanlaajuisesti hyväksikäytölle ja ihmiskaupalle ja kohdistuu samalla erityisesti taloudellisesti ja sosiaalisesti haavoittuvassa asemassa oleviin naisiin; korostaa sen vakavaa vaikutusta naisiin, naisten oikeuksiin, naisten terveyteen ja sukupuolten tasa-arvoon ja korostaa sen rajat ylittäviä vaikutuksia; kehottaa luomaan eurooppalaiset oikeussäännöt, joilla puututaan kaupallisen sijaissynnytyksen kielteisiin seurauksiin;

64. tuomitsee lainsäädännön, politiikat ja käytännöt, jotka mahdollistavat lasten valikoimisen sukupuolen, rodun, vammaisuuden tai muun syyn perusteella;

Lapsen oikeudet

65. vaatii järjestelmällistä ja johdonmukaista lähestymistapaa lasten oikeuksien edistämiseen ja puolustamiseen kaikessa unionin ulkoisessa politiikassa; kehottaa toteuttamaan yhtenäisempiä toimia lasten oikeuksien suojelemiseksi kriisi- tai hätätilanteissa ja suhtautuu myönteisesti neuvoston tästä aiheesta antamiin päätelmiin; ilmaisee huolensa siitä, että yhdessä covid-19-pandemian pitkäaikaisten vaikutusten kanssa tällaisten kriisitilanteiden lisääntyminen eri puolilla maailmaa on lisännyt kaikkialla maailmassa lapsen oikeuksien loukkauksia, kuten väkivaltaa, lapsi- ja pakkoavioliittoja, seksuaalista hyväksikäyttöä, johon kuuluu sukuelinten silpomista, sekä lapsikauppaa, lasten pakkoerottamista vanhemmistaan ja päinvastoin nykyajan orjuutta koskevissa tapauksissa, lapsityötä, lasten pakkotyötä, värväämistä lapsisotilaiksi, koulutuksen ja terveydenhuollon saatavuuden puutetta, aliravitsemusta ja äärimmäistä köyhyyttä; korostaa heikon ruokaturvan suhteettomia ja pitkäaikaisia vaikutuksia lapsiin ja toteaa sen vaikuttavan suoraan paitsi lasten terveyteen ja kehitykseen myös heidän koulutukseensa ja lisäävän lapsiavioliittojen pöyristyttävää käytäntöä; korostaa, että monet lapset ympäri maailman on yhä pakotettu työskentelemään yleensä vaarallisissa olosuhteissa vaikeasti tavoitettavissa paikoissa, kuten kaivoskuiluissa, raaka-aineiden, myös harvinaisten mineraalien, louhinnassa, teollisuudessa ja maataloudessa; tähdentää, että vuosi 2021 oli kansainvälinen lapsityön poistamisen teemavuosi, ja muistuttaa, että unionilla on tätä käytäntöä koskeva nollatoleranssipolitiikka; kehottaa maita, jotka eivät ole ratifioineet YK:n lapsen oikeuksien yleissopimusta, tekemään tämä kiireellisesti;

66. pitää valitettavana sitä, että lapsia käytetään jatkuvasti sodan välineinä; toistaa, että haavoittuvuutensa vuoksi alaikäiset ovat usein ensimmäisiä, jotka kärsivät väkivallasta sodan runtelemilla alueilla, erityisesti sotivien heimojen, ryhmittymien ja etnisten ryhmien tekemissä etnisissä kostoiskuissa; tuomitsee alaikäisten lasten pakkovärväyksen sota-alueilla sekä heidän välineellistämisensä ja seksuaalisen väkivallan kohdistamisen heihin; korostaa tarvetta luoda yhteiskuntaan takaisinsopeutumista ja korvauksen saamista koskevia väyliä lapsille, joiden oikeuksia on loukattu, ja toteaa, että YK:n toimintaohjelma lapsista aseellisissa selkkauksissa on otettava huomioon kaikissa unionin ulkoisissa toimissa; kehottaa asianomaisia jäsenvaltioita varmistamaan kyseisten jäsenvaltioiden kansalaisia olevien ja kolmansissa maissa vangittuina tai pidätettyinä olevien lasten suojelu; kehottaa komissiota tehostamaan toimiaan lapsiin kohdistuvien sotarikosten rankaisemattomuuden torjumiseksi, vahvistamaan yhteistyötään lasten asioita käsittelevien humanitaaristen järjestöjen ja kansalaisjärjestöjen kanssa ja turvaamaan lasten oikeudet yhteistyössään ja kumppanuuksissaan kolmansien maiden kanssa;

67. korostaa, että oikeus koulutukseen on kärsinyt erityisiä takaiskuja ja että koulutukseen on kohdistunut ennennäkemättömiä häiriöitä covid-19-pandemian mutta myös uskonnollisen ääriliikehdinnän ja tyttöihin kohdistuvan sukupuoleen perustuvan syrjinnän vuoksi; ilmaisee huolensa raskaana olevien teinien koulusta erottamisista; muistuttaa, että jokaisella lapsella on oikeus kokonaisvaltaiseen seksuaalikasvatukseen, joka on syrjimätöntä, näyttöön perustuvaa, tieteellisesti paikkansapitävää ja ikäkauteen sopivaa ja jossa puututaan haitallisiin sukupuolinormeihin; kehottaa unionia tehostamaan työtään koulutukseen pääsyn tarjoamiseksi, mukaan lukien innovatiiviset tavat kiertää kansallisten viranomaisten asettamia esteitä; kehottaa komissiota ja EUH:ta lisäämään tukeaan kolmansille maille, jotta niitä voidaan auttaa mukautumaan haasteisiin, joita ne ovat kohdanneet covid-19-pandemian aikana koulutuksen alalla; korostaa, että tukea voitaisiin antaa lisäämällä rahoitusta NDICI – Globaali Eurooppa -välineen kautta, mutta siihen voisi sisältyä myös valmiuksien kehittämisen ja parhaiden käytäntöjen tarjoaminen niiden kokemusten pohjalta, jotka on saatu unionin edustustojen kautta ympäri maailman; korostaa, että muuttuva kansainvälinen ympäristö voi edellyttää rahoitusratkaisua, joka mahdollistaisi sen, että useat rahoittajat vastaisivat kasvavan rahoitusvajeen kattamisesta, jotta voitaisiin saavuttaa YK:n kestävän kehityksen tavoite 4, jolla pyritään takaamaan kaikille osallistava, tasa-arvoinen ja laadukas koulutus sekä elinikäiset oppimismahdollisuudet;

68. kehottaa komissiota ja EUH:ta säilyttämään vankan koulutusrahoituksen kaikkien unionin ulkoisten rahoitusvälineiden avulla NDICI – Globaali Eurooppa -välineen koulutusta koskevan kymmenen prosentin vertailuarvon mukaisesti; kehottaa komissiota ja EUH:ta myös tukemaan kolmansien maiden hallituksia rakentamaan ja kehittämään edelleen vahvempia sukupuoliresponsiivisia ja osallistavia opetusjärjestelmiä; muistuttaa, että YK on vahvistanut naisten pääsyn koulutukseen perusoikeudeksi; katsoo, että unionin keskeisenä poliittisena tavoitteena pitäisi olla se, että lisätään tyttöjen koulutukseen pääsyä ja tuetaan ensisijaisesti naisia hankkimaan koulutus ja ura luonnontieteissä, teknologiassa, insinööritieteissä ja matematiikassa; vaatii tässä yhteydessä, että tyttöjen on voitava saattaa opintonsa päätökseen ja heillä on oltava mahdollisuus saada ikäkauden kannalta asianmukaista tietoa ja palveluja ilman syrjintää ja sukupuoleen perustuvia ennakkoluuloja ja heillä on oltava yhtäläiset mahdollisuudet hyödyntää potentiaaliaan; korostaa tarvetta puuttua kiireesti sukupuoleen liittyviin koulutuksen esteisiin, kuten lakeihin, politiikkoihin ja haitallisiin sosiokulttuurisiin normeihin, jotka estävät tyttöjä jatkamasta opiskelua raskauden, avioliiton tai äitiyden vuoksi; kannustaa torjumaan sukupuolistereotypioita ja haitallisia sosiokulttuurisia normeja koulutuksen avulla ja ehkäisemään väkivaltaa sukupuolen huomioon ottavien koulutusohjelmien avulla;

Ikääntyneiden henkilöiden oikeudet

69. kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita kehittämään uusia keinoja vahvistaa ikääntyneiden henkilöiden oikeuksia; korostaa haasteita, jotka liittyvät ikääntyneiden henkilöiden ihmisoikeuksien täysimääräiseen kunnioittamiseen ja joihin kuuluvat ikään perustuva syrjintä, köyhyys, väkivalta, sosiaalisen suojelun, terveydenhuollon ja muiden keskeisten palvelujen puute sekä työllistymisen esteet; korostaa ikääntymistä käsittelevän YK:n avoimen työryhmän työtä, joka koskee oikeudellisesti sitovaa välinettä ikääntyneiden henkilöiden ihmisoikeuksien suojelun vahvistamiseksi, ja kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita harkitsemaan aktiivisen tuen antamista tälle työlle;

Vammaisten henkilöiden oikeudet

70. suhtautuu myönteisesti vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan unionin strategian 2021–2030 hyväksymiseen välineenä parantaa maailmanlaajuisesti vammaisten henkilöiden tilannetta ja heidän oikeuksiaan etenkin köyhyyden ja syrjinnän mutta myös koulutuksen ja terveydenhuollon saatavuuteen ja työllistymiseen sekä poliittiseen elämään osallistumiseen liittyvien ongelmien osalta; kehottaa kyseisen strategian järjestelmälliseen täytäntöönpanoon unionin sisäisissä ja ulkoisissa toimissa; korostaa, että vammaisten henkilöiden hoivavelvollisuus on yleisesti heidän perheidensä ja erityisesti naisten vastuulla, ja kehottaa unionia avustamaan kolmansia maita sellaisten toimintapolitiikkojen kehittämisessä, joilla tuetaan vammaisten henkilöiden hoitajia;

71. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään ponnistelujaan vammaisten henkilöiden yhtäläisten oikeuksien edistämiseksi unionin ulkoisen toiminnan kautta; korostaa, että kumppanimaiden vammaisjärjestöjen kanssa on käytävä jäsenneltyä vuoropuhelua, jotta voidaan varmistaa niiden mielekäs ja menestyksekäs osallistuminen unionin ulkoisen rahoituksen välineiden suunnitteluun, täytäntöönpanoon ja seurantaan; korostaa tarvetta kehottaa ehdokasmaita ja potentiaalisia ehdokasmaita panemaan täytäntöön uudistuksia vammaisten henkilöiden tilanteen kohentamiseksi ja kehottaa komissiota auttaman niitä kehittämään jäsennellyn prosessin vammaisten henkilöiden ja heitä edustavien järjestöjen kuulemiseksi; kehottaa tarjoamaan unionin edustustoille investointeja, koulutusta ja valmiuksien kehittämistä vammaisten henkilöiden oikeuksista annetun YK:n yleissopimuksen humanitaarista toimintaa ja kansainvälistä yhteistyötä koskevien määräysten täytäntöönpanemiseksi;

Suvaitsemattomuus, muukalaisviha ja syrjintä

72. korostaa vastustavansa suvaitsemattomuutta ja muukalaisvihaa sekä rotuun, etniseen alkuperään, kansallisuuteen, yhteiskuntaluokkaan, vammaisuuteen, kastiin, uskontoon, vakaumukseen, ikään, sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai sukupuoli-identiteettiin perustuvaa syrjintää ja tuomitsevansa ne ja toteaa niiden johtavan tappamiseen ja vainoon monilla maailman alueilla erityisesti konfliktitilanteissa; painottaa, että rasismi, syrjintä, muukalaisviha, uskonnollinen vaino ja niihin liittyvä suvaitsemattomuus ovat edelleen suuri ongelma maailmanlaajuisesti, ja ne johtavat oikeuksien loukkaamiseen kaikilla elämän alueilla, mukaan lukien pääsy koulutukseen, terveydenhuoltoon ja työhön sekä oikeussuojan saatavuus, ja että covid-19-pandemia on entisestään heikentänyt tilannetta; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita johtamaan antisemitismin maailmanlaajuista torjuntaa ja suhtautuu myönteisesti tätä koskevan unionin strategian hyväksymiseen; kehottaa komissiota, EUH:ta ja unionin edustustoja kehittämään yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja parlamentin panos huomioiden erityisiä paikallisia strategioita, joilla autetaan torjumaan kastiin perustuvaa syrjintää maissa, joihin se eniten vaikuttaa, käymällä vuoropuhelua paikallisten edustajien ja kansalaisjärjestöjen kanssa, ja kutsumaan ne unionin sopimuksiin tai välineisiin perustuviin kuulemisiin ja ihmisoikeusvuoropuheluihin;

73. suosittelee, että parlamentti käsittelee kastiin perustuvaa syrjintää kaikissa relevanteissa valiokunnissaan (ulkoasiain-, kehitys- ja kansainvälisen kaupan valiokunta sekä ihmisoikeuksien alivaliokunta) ja edustustoissa, nimittää kastiin perustuvaa syrjintää käsittelevän yhteyshenkilön ja vieraillessaan maissa, joita asia koskee, neuvottelee dalitijärjestöjen kanssa ja ottaa kastiin perustuvan syrjinnän esiin parlamentin vastapuolten ja viranomaisten kanssa sekä järjestää rotusyrjinnän poistamisen kansainvälisenä teemapäivänä kuulemisen, jossa tarkastellaan unionin toimia ja edistymistä;

Kansalliset, etniset ja kielelliset vähemmistöt

74. pitää valitettavana, että monissa maissa harjoitetaan kansallisten, etnisten ja kielellisten vähemmistöjen pakkosulauttamispolitiikkaa jättämällä huomiotta heidän oikeutensa huolimatta kyseisten maiden sitoumuksista suojella vähemmistöjä; korostaa, että vähemmistöt eivät saisi olla minkään sotilaallisen jännitteen tai konfliktin kohde tai väline; palauttaa mieleen valtioiden kansainvälisiin sopimuksiin perustuvat velvoitteet suojella kyseisten vähemmistöjen oikeuksia alueillaan; kehottaa unionin kumppanimaiden hallituksia kunnioittamaan kansallisten, etnisten ja kielellisten vähemmistöjen oikeuksia, joihin kuuluvat niiden kulttuurit, kielet, uskonnot, perinteet ja historia, moninaisuuden sekä kielellisen identiteetin ja kulttuuri-identiteetin säilyttämiseksi; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita tukemaan aktiivisesti kyseisiä kumppanimaita tässä tarkoituksessa; kehottaa komissiota tukemaan vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojelua kaikkialla maailmassa myös NDICI – Globaali Eurooppa -välineen ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevissa aihekohtaisissa ohjelmissaan;

Lhbtiq-oikeudet

75. Tuomitsee jyrkästi ihmisoikeusloukkaukset, joihin kuuluvat syrjintä, stigmatisaatio, mielivaltaiset pidätykset, kidutus, vaino ja surmaaminen, joita lhbtiq-henkilöt kohtaavat edelleen kaikkialla maailmassa; katsoo, että henkilöihin heidän todellisen tai koetun seksuaalisen suuntautumisensa, sukupuoli-identiteettinsä, sukupuolen ilmaisunsa ja sukupuoliominaisuuksiensa perusteella kohdistuvat käytännöt ja väkivallanteot eivät saa jäädä rankaisematta ja ne on kitkettävä pois; korostaa, että lhbtiq-henkilöihin ja heidän puolustajiinsa kohdistuu kaikkialla maailmassa edelleen ihmisoikeusloukkauksia, joihin kuuluvat syrjintä, stigmatisaatio, vaino, väkivalta ja surmaaminen; kehottaa unionia tehostamaan ponnistelujaan sekä unionin sisä- että ulkopuolella sen varmistamiseksi, että lhbtiq-henkilöiden ihmisoikeuksia kunnioitetaan täysimääräisesti, ja ottamaan johtavan aseman heidän suojelunsa puolustamisessa ulkoisessa politiikassaan; kehottaa panemaan täysimääräisesti täytäntöön lhbtiq-henkilöiden tasa-arvoa koskevan strategian 2020–2025 unionin välineenä lhbtiq-henkilöiden tilanteen parantamiseksi kaikkialla maailmassa; kehottaa unionin toimielimiä

toimimaan esimerkkinä puolustamalla ennakoivasti lhbtiq-henkilöiden oikeuksia kaikkialla maailmassa ja soveltamalla huolellisesti ja johdonmukaisesti unionin suuntaviivoja kaikessa unionin ulkopolitiikassa sen edistämiseksi ja suojelemiseksi, että lhbtiq-henkilöiden kaikkia ihmisoikeuksia kunnioitetaan;

Sananvapaus, tiedotusvälineiden vapaus ja oikeus saada tietoja

76. korostaa sananvapauden – sekä verkossa että sen ulkopuolella – ja luotettavan tiedon saatavuuden olevan äärimmäisen tärkeitä demokratian ja kansalaisyhteiskunnan menestyvien toimintamahdollisuuksien kannalta; on syvästi huolissaan lisääntyvistä rajoituksista ja loukkauksista, jotka kohdistuvat yksityisyyden suojaan, sananvapauteen, oikeuteen saada tietoa sekä kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen ja joita valtiolliset ja valtioista riippumattomat toimijat monissa maissa ympäri maailman kohdistavat erityisesti toimittajiin sensuurin kautta tai itsesensuurin tarpeen kautta ja väärinkäyttämällä terrorisminvastaisia, rahanpesua, kunnianloukkausta ja korruptiota koskevia lakeja toimittajien, kansalaisjärjestöjen ja ihmisoikeuksien puolustajien hiljentämiseen; tuomitsee sellaisen liian laajan terminologian käytön, jonka avulla viranomaiset voivat kieltää lailla lukemattomia tekoja ja kriminalisoida legitiimin ihmisoikeustyön, sekä sen, että monissa näissä säädöksissä ei ole riittäviä ihmisoikeustakeita eikä etenkään oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin; tuomitsee lisäksi vakoiluohjelmien kaltaisten tekniikkojen käyttämisen toimittajien vainoamiseksi tai heidän työnsä estämiseksi tai valvomiseksi; ilmaisee lisäksi syvän huolensa toimittajien fyysisestä turvallisuudesta ja heihin kohdistuvista hyökkäyksistä, joihin kuuluvat ilman oikeudenkäyntiä toteutetut teloitukset ja mielivaltaiset pidätykset, sekä siitä, että vuonna 2022 surmattiin yli 61 toimittajaa ja tiedotusvälineiden työntekijää,

77. kehottaa komissiota turvaamaan sananvapauden ja varmistamaan tiedon julkisen saatavuuden internetin kautta keinona saavuttaa sananvapaus; tuomitsee rauhanomaisiin mielenosoittajiin kohdistuvat brutaalit iskut ja voimankäytön, mielivaltaiset pidätykset ja ilman oikeudenkäyntiä toteutetut teloitukset useissa kolmansissa maissa;

78. kehottaa unionia tukemaan uskottavia tiedotusvälineitä ja tiedonlähteitä, jotka myötävaikuttavat viranomaisten vastuuvelvollisuuden toteutumiseen ja demokratiaan siirtymiseen; ilmaisee huolensa häirintätarkoituksessa nostettujen ilmeisen perusteettomien ja aiheettomien kanteiden (SLAPP-kanteet) laajalle levinneestä käytöstä toimittajien, aktivistien, ammattiyhdistysaktivistien ja ihmisoikeuksien puolustajien, joihin kuuluvat ympäristöön liittyvien ihmisoikeuksien puolustajat, vaientamiseksi maailmanlaajuisesti; korostaa, että tällä käytännöllä rajoitetaan entisestään kansalaisyhteiskunnan ja ihmisoikeuksien puolustajien toimintamahdollisuuksia kaikkialla maailmassa tilanteessa, jossa kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuudet ovat jatkuvasti supistuneet useiden vuosien ajan ja jossa viranomaiset sekä yksityiset toimijat ovat hyökänneet yhä enemmän sananvapautta sekä yhdistymis- ja kokoontumisvapautta koskevia oikeuksia vastaan; pitää tässä yhteydessä myönteisenä komission ehdotusta direktiiviksi, jolla pyritään suojelemaan toimittajia ja ihmisoikeuksien puolustajia ilmeisen perusteettomilta ja aiheettomilta oikeudenkäynneiltä ja SLAPP-kanteilta;

79. kehottaa komissiota ja EUH:ta laatimaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa strategian, jolla puututaan SLAPP-kanteiden laajamittaiseen käyttöön ihmisoikeuksien puolustajia, toimittajia, aktivisteja ja ammattiyhdistysaktivisteja vastaan kaikkialla maailmassa; kehottaa lisäksi komissiota ja EUH:ta sisällyttämään strategiaan ohjeita tavoista, joilla voidaan suojata tehokkaasti SLAPP-kanteiden uhreja, taloudellinen tuki oikeudenkäyntikulujen kattamiseksi mukaan lukien; kehottaa unionin edustustoja dokumentoimaan SLAPP-kanteet ja sisällyttämään ne seuranta-, raportointi- ja arviointitoimintaansa; kannustaa kolmansien maiden lainsäätäjiä laatimaan lakeja, joilla on sama tavoite, osana yleisiä aloitteita, joilla pyritään tukemaan sananvapautta, tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta ja turvaamaan ne;

80. suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen rahoittaa hankkeita, joilla autetaan toimittajia oikeudellisissa ja käytännön kysymyksissä myös unionin ulkopuolella Euroopan demokratiatoimintasuunnitelman avulla; kehottaa unionia tehostamaan toimiaan kohderyhmään kuuluvien toimittajien auttamiseksi kaikkialla maailmassa ja heidän turvallisuutensa varmistamiseksi, muun muassa tarjoamalla turvallisia tiloja ja keinoja jatkaa työskentelyä, jos heidän on poistuttava asuinpaikastaan, ja työskentelemällä läheisesti kumppanimaiden kanssa tässä asiassa erityisesti kolmansien maiden kanssa tehtävien unionin kumppanuussopimusten puitteissa; pitää myönteisenä Media4Democracy-ohjelman kaltaisten ohjelmien ja eurooppalaisen demokratiarahaston unionin rahoittamien toimien roolia tässä tarkoituksessa;

81. ilmaisee syvän huolensa tutkijoiden akateemisen vapauden rajoittamisesta sekä tutkijoiden sensuroinnin ja vangitsemisten lisääntymisestä maailmanlaajuisesti, mikä vaikuttaa merkittävästi koulutusta koskevaan oikeuteen; kehottaa unionia ja jäsenvaltioita tehostamaan diplomaattisia ponnistelujaan sekä kiireellistä suojelua ja tukea kahden- ja monenvälisin sitoumuksin valtiollisten ja valtioista riippumattomien toimijoiden akateemiseen vapauteen kohdistamien uhkien tai hyökkäysten osalta; kehottaa unionia varmistamaan jatkuva korkeatasoinen tuki Global Campus of Human Rights -verkostolle, joka on lippulaivaesimerkki unionin tuesta ihmisoikeuskoulutukselle koko maailmassa;

Oikeus ajatuksen-, omantunnon-, uskonnon- ja vakaumuksenvapauteen

82. panee merkille, että vuonna 2021 tuli kuluneeksi 40 vuotta kaikkinaisen uskontoon tai vakaumukseen perustuvan syrjinnän ja suvaitsemattomuuden poistamista koskevan YK:n julistuksen antamisesta; muistuttaa, että ajatuksen-, omantunnon-, uskonnon- tai vakaumuksenvapaus on jokaisen ihmisen perusoikeus, jota sovelletaan yhtäläisesti kaikkiin ihmisiin; panee erittäin huolestuneena merkille, että oikeutta ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapauteen ja oikeutta vakaumukseen tai vakaumuksettomuuteen, oikeutta määrittää itsensä ateistiksi tai agnostikoksi ja oikeutta julistaa uskonnollisia tai uskonnottomia vakaumuksia puhein, opetuksin ja käytännöin sekä oikeutta vaihtaa uskontoa tai luopua siitä loukataan edelleen monissa maissa eri puolilla maailmaa; korostaa covid-19-pandemian kielteisiä vaikutuksia, koska jotkut hallitukset käyttävät sitä yhä verukkeena uusille syrjiville käytännöille, joihin kuuluu uskonnollisiin vähemmistöihin kohdistuva väkivalta ja niiden mustamaalaaminen; tuomitsee vähemmistöihin kuuluviin henkilöihin heidän vakaumuksensa tai uskontonsa perusteella kohdistuvan väkivallan ja vainon; pitää valitettavana, että ilmiö vaikuttaa moniin uskonnollisiin ja vakaumuksellisiin yhteisöihin sekä ateisti-, humanisti- ja agnostikkoryhmiin kuuluviin henkilöihin, jotka eivät tunnusta mitään uskontoa; panee erittäin huolestuneena merkille, että ei-uskonnolliset, tunnustuksettomat ja humanistiset järjestöt kohtaavat monissa maissa yhä enemmän vainoa, joihin kuuluu ennennäkemätöntä kiihottamista heihin kohdistuvaan väkivaltaan, sekä vihaa ja tappamista;

83. tuomitsee lukemattomiin yksilöihin ja kansalaisjärjestöihin kohdistuvat hyökkäykset, jotka aiheutuvat siitä, että nämä rauhanomaisesti kyseenalaistavat uskonnollisia vakaumuksia, kritisoivat niitä tai käsittelevät niitä satiirisesti, ja palauttaa mieleen, että uskontoa koskevien kriittisten mielipiteiden ilmaiseminen on ajatuksenvapauden tai taiteellisen luomistyön legitiimi ilmaisu;

84. on lisäksi huolestunut uskonnon väärinkäytöstä ja välineellistämisestä suvaitsemattomuuden lietsomiseksi ja ihmisoikeuksien heikentämiseksi; näihin kuuluvat lhbtiq-henkilöiden ja naisten oikeudet ja muun muassa seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet sekä lasten oikeudet ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapauteen;

85. kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita tehostamaan ponnistelujaan ajatuksen-, omantunnon-, uskonnon- ja vakaumuksenvapautta koskevan oikeuden suojelemiseksi, ottamaan nämä kysymykset esille YK:n ihmisoikeusfoorumeilla ja tekemään yhteistyötä relevanttien YK:n mekanismien ja komiteoiden kanssa; kehottaa komissiota ja neuvostoa toteuttamaan kunnianhimoisia ohjelmia tämän oikeuden puolustamiseksi maailmanlaajuisesti muun muassa kannustamalla ja tukemalla kansainvälisiä pyrkimyksiä todisteiden keräämiseksi uskonnon tai vakaumuksen perusteella toteutetuista laajamittaisista julmuuksista, tekijöiden saamiseksi oikeuden eteen, tehokkaiden rikosoikeudellisten tuomioiden antamiseksi ja korvausten maksamiseksi uhreille; kehottaa neuvostoa, komissiota, EUH:ta ja jäsenvaltioita tekemään yhteistyötä kolmansien maiden kanssa viharikosten ehkäisemistä ja torjuntaa koskevien toimenpiteiden toteuttamiseksi kaikessa unionin ulkoisessa politiikassa; kehottaa EUH:ta ja unionin edustustoja sisällyttämään tarvittaessa uskonnolliset järjestöt kansalaisyhteiskunnan kanssa käymäänsä vuoropuheluun ihmisoikeuspolitiikan räätälöimiseksi maakohtaiseen uskonnolliseen ja kulttuuriseen asiayhteyteen, koska tietyillä uskonnollisilla järjestöillä on rooli muun muassa humanitaarisiin kriiseihin vastaamisessa; toteaa, että ihmisiä, jotka eivät tunnusta mitään uskontoa, ei pitäisi jättää huomiotta ajatuksen-, omantunnon-, uskonnon- ja vakaumuksenvapautta koskevassa unionin politiikassa; kehottaa arvioimaan vuonna 2013 annettuja unionin suuntaviivoja uskonnon- tai vakaumuksenvapauden edistämisestä ja suojelemisesta suuntaviivojen 70 artiklan mukaisesti;

Ihmisoikeuksien puolustajat ja kansalaisjärjestöt

86. tukee vahvasti ihmisoikeuksien puolustajien työtä ja korostaa riskejä, joita he kohtaavat pyrkiessään suojelemaan ihmisoikeuksia ja joihin kuuluvat heihin ja heidän perheisiinsä kohdistuvat uhkaukset, häirintä ja väkivalta; tuomitsee sen, että satoja ihmisoikeuksien puolustajia, joista suurin osa oli ympäristön puolustajia, on surmattu heidän työnsä vuoksi; pitää myönteisinä unionin ponnisteluja, joihin kuuluu ProtectDefenders.eu-mekanismi, tukea ihmisoikeuksien puolustajia heidän työssään; kehottaa tehostamaan tällaisia toimia, jotta voidaan lieventää ihmisoikeuksien puolustajien kaikkialla maailmassa kohtaamia kasvavia riskejä, joihin kuuluvat mielivaltainen pidättäminen ja vangitseminen, verbaaliset ja fyysiset hyökkäykset, oikeudellinen häirintä ja oikeudelliset rajoitukset sekä ylikansalliset uhat ja sorto; kehottaa jäsenvaltioita lykkäämään kaikkien sellaisten maiden kanssa voimassaolevien luovutussopimusten täytäntöönpanoa, joissa ihmisoikeustilanne ei ole palauttamiskieltoa koskevien jäsenvaltioiden kansainvälisten velvoitteiden mukainen;

87. kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita puuttumaan aktiivisesti lainsäädännöllisiin tai hallinnollisiin yrityksiin estää mahdollisuudet puolustaa ihmisoikeuksia; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita luomaan strategisen korkean tason vision, jotta voidaan torjua lisääntyvät maailmalaajuiset hyökkäykset ihmisoikeuksien puolustajia vastaan, muun muassa hyväksymällä unionin ulkoasianneuvoston vahvat päätelmät, joissa esitetään yhteinen korkean tason strategia ihmisoikeuksien puolustajia koskevia unionin maailmanlaajuisia toimia varten, ja panemaan täysimääräisesti täytäntöön vaarassa olevia ihmisoikeuksien puolustajia koskevat poliittiset sitoumuksensa, joihin kuuluvat demokratiaa ja ihmisoikeuksia

koskevaan unionin toimintasuunnitelmaan 2020–2024 ja ihmisoikeuksien puolustajia koskeviin unionin suuntaviivoihin sisältyvät sitoumukset; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita myös tukemaan aktiivisesti vaarassa tai haavoittuvassa asemassa olevien ihmisoikeuksien puolustajien asianmukaisten ja tehokkaiden suojelujärjestelmien kehittämistä ja täytäntöönpanoa, mukaan lukien heidän mielekäs kuulemisensa, kattavien ja kvalitatiivisten riskianalyysien perustella, ja varmistamaan, että tällaiset mekanismit ovat kokonaisvaltaisia ja niillä on käytettävissään asianmukaiset resurssit, ja arvioimaan ja hallitsemaan riskejä ennaltaehkäisevästi sekä laatimaan suojelusuunnitelmia, joilla todella vastataan yksilöiden, ryhmien ja yhteisöjen suojelutarpeisiin; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita ja erityisesti ihmisoikeuksista vastaavaa unionin erityisedustajaa ja EU-suurlähettiläitä toimimaan aktiivisemmin julkisten lausuntojen antamisessa ja muun kaltaisessa julkisessa ja yksityisessä poliittisessa sitoutumisessa, joka koskee vaarassa olevien ja pitkäksi aikaa vangittujen ihmisoikeuksien puolustajien tukemista, sekä auttamaan heidän vankilavierailujensa toteuttamisessa ja helpottamaan heidän perheidensä vierailuja vankilan ulkopuolelta; vaatii, että EUH ja unionin edustustot kiinnittävät erityistä huomiota vaarassa olevien Saharov-palkinnon saajien ja palkintoehdokkaiden tilanteeseen ja toteuttavat päättäväisesti toimia yhteistyössä jäsenvaltioiden ja parlamentin kanssa varmistaakseen heidän hyvinvointinsa, turvallisuutensa tai vapauttamisensa; kehottaa EUH:ta raportoimaan säännöllisesti toimista, jotka on toteutettu tapauksissa, joissa Saharov-palkinnon saajia ja palkintoehdokkaita on pidätetty, heidän vapauksiaan on rajoitettu tai heidän olinpaikastaan ei ole tietoa;

88. on huolissaan esteistä, joita ihmisoikeuksien puolustajat kohtaavat kaikkialla maailmassa unionin humanitaaristen ja/tai lyhytaikaisten viisumien saamisessa; muistuttaa tämän keskeisen turvallisuus- ja suojeluvälineen merkityksestä, sillä sen avulla ihmisoikeuksien puolustajat voivat päästä tarvittaessa turvallisiin tiloihin ja hyödyntää olemassa olevia mahdollisuuksia lepoon ja hengähdystaukoon, hyötyä tilapäisistä uudelleensijoitusohjelmista ja toteuttaa olennaisen tärkeää kansainvälistä vaikuttamis-, mobilisointi- ja verkostoitumistoimintaa unionin alueella; kehottaa ottamaan käyttöön unionin laajuisen järjestelmän lyhytaikaisten humanitaaristen viisumien myöntämiseksi vaarassa olevien ihmisoikeuksien puolustajien tilapäistä siirtämistä varten sekä koordinoidumman unionin politiikan, joka koskee jäsenvaltioiden myöntämiä hätäviisumeja ihmisoikeuksien puolustajille; kehottaa unionia kehittämään ihmisoikeuksien puolustajille ennakoitavamman, koordinoidumman ja johdonmukaisemman viisumipolitiikan, joka mahdollistaa joustavat ja reaktiokykyiset käytännöt myös kriittisissä tilanteissa;

89. pitää valitettavina kansalaisjärjestöihin ja niiden toimintaan kohdistuvia erilaisia kieltoja ja rajoituksia, joihin kuuluvat terrorisminvastaisten lakien kaltaiset lait, joilla pyritään supistamaan kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia ja hiljentämään eriäviä mielipiteitä, tai kolmansien maiden hallitusten tukemien kansalaisjärjestöjen (valtiojohtoiset kansalaisjärjestöt) toiminnan edistämistä; pitää valitettavana niin kutsuttuja ulkomaiden agentteja koskevien lakien, joiden nojalla ulkomailta rahoitusta saavien henkilöiden ja yhteisöjen on rekisteröidyttävä ulkomaiden agenteiksi, laajalle levinnyttä käyttöönottoa monissa maissa; on erityisen huolissaan näiden lakien käytöstä kansalaisyhteiskunnan ja ihmisoikeuksien puolustajien työn stigmatisoimiseksi ja rajoittamiseksi, mikä tapahtuu muun muassa rajoittamalla oikeutta saada rahoitusta; kehottaa unionia työskentelemään muiden vastaavien järjestöjen kanssa tällaisten lakien kumoamiseksi tai oikaisemiseksi ja kehottaa unionin toimielimiä ja elimiä ja erityisesti EUH:ta yhteistyössä komission kanssa kehittämään tätä koskevan koordinoidun strategian;

90. toteaa, että naispuolisiin ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuu sukupuolistunutta väkivaltaa, ja he kärsivät siitä, että riittäviä resursseja ja suojelumekanismeja ei ole saatavilla; vastustaa sitä, että naispuolisille ihmisoikeuksien puolustajille ja naisten oikeuksia puolustaville aktivisteille tehdään edelleen seksuaalista väkivaltaa ja heitä uhkaillaan, pelotellaan, leimataan rikollisiksi ja jopa surmataan; pitää lisäksi valitettavana, että seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien alalla työskentelevät naisten ihmisoikeuksien puolustajat ovat erityisiä kohteita maailmanlaajuisesti, ja kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita tuomitsemaan julkisesti ja yksityisesti tällä alalla työskenteleviin ihmisoikeuksien puolustajiin kohdistuvat hyökkäykset ja uhat ja varmistamaan ennakoivasti seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien puolustajien riittävän edustuksen kuulemisissaan; korostaa, että unionin olisi tuettava poliittisesti ja taloudellisesti naisten ja tyttöjen oikeuksia kaikilla aloilla edistäviä kansalaisjärjestöjä;

Maahantulijat ja pakolaiset

91. vahvistaa maahantulijoiden, pakolaisten ja siirtymään joutuneiden henkilöiden luovuttamattomat ihmisoikeudet ja toteaa, että ne on otettava huomioon unionin muuttoliike- ja turvapaikkapolitiikassa ja sen tämän alan yhteistyössä kolmansien maiden kanssa; korostaa, että unionin olisi tehostettava pyrkimyksiään tunnustaa ja kehittää tapoja puuttua laittoman muuttoliikkeen tai pakkomuuton perimmäisiin syihin erityisesti, kun on kyse kaikkein haavoittuvimpiin ryhmiin kuuluvista eli naisista, lapsista, etnisiin ja uskonnollisiin ja vakaumuksellisiin vähemmistöihin kuuluvista sekä vammaisista, parantaa maahantulijoiden alkuperäyhteisöjen resilienssiä ja auttaa niitä tarjoamaan jäsenilleen mahdollisuuden elää ihmisarvoista ja turvallista elämää kotimaassaan; korostaa tarvetta hallita muuttoliike- ja turvapaikkapolitiikkaa

yhteisvastuullisuuden, tasapainon ja maidenvälisen jaetun vastuun periaatteiden mukaisesti; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita tukemaan maita, jotka ottavat vastaan suurimman osan pakolaisista, sekä kauttakulku- ja lähtömaita; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita varmistamaan, että muuttoliikkeeseen liittyvä eurooppalainen rahoitus, koulutus tai muu tuki kolmansille maille ei suoraan tai välillisesti helpota ihmisoikeusloukkauksiin syyllistymistä eikä lujita ja ylläpidä tällaisten loukkausten rankaisemattomuutta; toteaa jälleen, että tiiviillä yhteistyöllä ja yhteydenpidolla kolmansien maiden kanssa on yhä keskeinen merkitys maahantulijoiden salakuljetuksen ja ihmiskaupan estämisessä; korostaa erityisesti tarvetta toimia laajemmin ja täysin kansainvälisten ihmisoikeusvaatimusten mukaisesti ihmiskauppaa harjoittavia järjestäytyneitä rikollisryhmiä vastaan; korostaa tämän osalta, että salakuljetuksen riskejä koskevan tiedon levittäminen ja niitä koskevat valistuskampanjat ovat ratkaisevan tärkeitä; kehottaa ottamaan unionin rahoittamien humanitaaristen toimien yhteydessä huomioon lasten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien erityistarpeet ja varmistamaan, että heitä suojellaan aikana, jonka he joutuvat olemaan poissa kotiseudultaan; tuomitsee tämän osalta maahantulijalasten sijoittamisen säilöönottotiloihin erityisesti, kun heidät erotetaan vanhemmistaan tai laillisista holhoojistaan; korostaa, että on tärkeää kehittää tehokkaat puitteet turvallisille ja laillisille väylille unioniin, ja pitää tässä yhteydessä myönteisenä komission tiedonantoa osaajien houkuttelemisesta unioniin ja osaamiskumppanuuksien kehittämistä kumppanimaiden kanssa;

92. muistuttaa olevansa sitoutunut pakolaisten oikeuksiin, sellaisina kuin ne on vahvistettu ihmisoikeuksia koskevassa kansainvälisessä oikeudessa ja kansainvälisessä pakolaisoikeudessa ja erityisesti vuonna 1951 tehdyssä pakolaisten oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa ja siihen liitetyssä vuoden 1967 pöytäkirjassa; palauttaa mieliin valtioiden velvollisuudet suojella pakolaisia ja kunnioittaa heidän oikeuksiaan asiaa koskevan kansainvälisen oikeuden mukaisesti; pitää valitettavana muuttoreiteillä tapahtuvia maahantulijoiden kuolemia ja kansainvälisen oikeuden vastaisia laittomia käännytyksiä; muistuttaa, että unionin ja sen jäsenvaltioiden ulkoisissa ja ekstraterritoriaalisissa toimissa, sopimuksissa ja yhteistyössä muuttoliikkeen, rajavalvonnan ja turvapaikka-asioiden alalla on kunnioitettava ja suojeltava ihmisoikeuksia ja erityisesti perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia, joihin kuuluvat oikeus elämään ja vapauteen sekä oikeus hakea turvapaikkaa, erityisesti arvioimalla turvapaikkahakemuksia yksilöllisesti ja soveltamalla palauttamiskiellon periaatetta; korostaa tämän osalta, että jäsenvaltioiden on tärkeää näyttää esimerkkiä noudattamalla tiukasti kansainvälisen pakolaisoikeuden mukaisia velvoitteitaan ja huomattavasti lisätä apuaan sortoa tai sotaa pakeneville, kasvattaa vastaanottovalmiuksiaan ja vahvistaa uudelleensijoittamista koskevia sitoumuksiaan;

93. kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita olemaan täysin avoimia siitä, miten kolmansille maille myönnetään varoja muuttoliikettä koskevaa yhteistyötä varten; kehottaa jälleen komissiota varmistamaan, että riippumattomat unionin elimet ja asiantuntijat tekevät etukäteen avoimia riskinarviointeja unionin kolmansien maiden kanssa tekemän virallisen, epävirallisen tai taloudellisen yhteistyön vaikutuksista muuttajien, pakolaisten ja siirtymään joutuneiden henkilöiden oikeuksiin, ja ottamaan kyseiset arvioinnit ja seurantamekanismit täysimääräisesti huomioon arvioidakseen kolmansien maiden kanssa tehtävän muuttoliikettä koskevan yhteistyön vaikutuksia ihmisoikeuksiin; panee huolestuneena merkille, että vainon, konfliktin, väkivallan, ihmisoikeusloukkausten tai yleistä järjestystä vakavasti häiritsevien tapahtumien vuoksi siirtymään joutuneiden ihmisten määrä oli maailmanlaajuisesti vuoden 2021 lopussa ennennäkemättömät 89 miljoonaa, joista 36,5 miljoonaa oli lapsia; muistuttaa, että pakolaiset ja maahanmuuttajat ja erityisesti paperittomat muuttajat kohtaavat kaikkialla maailmassa terveydenhuollon saatavuutta koskevia esteitä, että seksuaalinen ja sukupuolistunut väkivalta on yleistä pakkomuuton aikana ja että monissa yhteyksissä seksuaalisesta ja sukupuolistuneesta väkivallasta selvinneet eivät saa tarvitsemaansa olennaista seksuaali- ja lisääntymisterveydenhuoltoa; korostaa tässä yhteydessä, että kansainvälinen toiminta ja yhteistyö ovat tärkeämpiä kuin koskaan pakolaisten suojelun varmistamiseksi;

Alkuperäiskansat

94. pitää valitettavana, että alkuperäiskansoihin kohdistuu kaikkialla maailmassa edelleen laajalle levinnyttä ja järjestelmällistä syrjintää ja vainoa heidän pakkosiirtonsa mukaan lukien; tuomitsee alkuperäiskansojen oikeuksia tukevien ihmisoikeuksien puolustajien ja alkuperäiskansojen maan puolustajien mielivaltaiset pidätykset ja surmaamisen; palauttaa mieliin, että alkuperäiskansoilla on tärkeä rooli luonnonvarojen kestävässä hoidossa ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä; kehottaa hallituksia harjoittamaan kehitys- ja ympäristöpolitiikkaa, jossa kunnioitetaan taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia ja jossa osallistetaan alkuperäiskansoja ja paikallisväestöjä YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti; kehottaa edelleen unionia, sen jäsenvaltioita ja niiden kumppaneita kansainvälisessä yhteisössä toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet, joilla varmistetaan alkuperäiskansojen oikeuksien tunnustaminen, suojelu ja edistäminen, niiden kieliin, maihin, alueisiin ja resursseihin liittyvät oikeudet mukaan lukien, sellaisina kuin ne määritellään YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien julistuksessa, erityisesti vapaan, edeltävän ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen osalta; suosittaa, että unioni ja sen jäsenvaltiot sisällyttävät alkuperäiskansoja ja alkuperäiskansojen oikeuksista annettuun

YK:n julistukseen sisältyviä oikeuksia koskevia viittauksia huolellisuusvelvoitetta koskeviin asiaankuuluviin ja kehitteillä oleviin kehyksiin; toteaa jälleen, että on tarpeen luoda valitusmekanismi valitusten tekemiseksi alkuperäiskansojen oikeuksiin kohdistuvista loukkauksista ja väärinkäytöksistä, jotka aiheutuvat valtioiden ja valtioista riippumattomien toimijoiden toiminnasta; kehottaa maita, jotka eivät ole vielä ratifioineet 27. kesäkuuta 1989 tehdyn, alkuperäis- ja heimokansoja koskevan Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen nro 169 määräyksiä, tekemään tämän;

Sodat ja konfliktit eri puolilla maailmaa ja niiden vaikutus ihmisoikeuksiin

95. on vakavasti huolissaan sotien ja sotilaallisten konfliktien jatkumisesta eri puolilla maailmaa; korostaa, että nykyaikainen sodankäynti ja konfliktit eri puolilla maailmaa aiheuttavat monenlaisia uhkia ihmisoikeuksille; painottaa, että konfliktien osapuolina olevien valtioiden lisäksi niissä on usein mukana valtioista riippumattomia toimijoita, joihin kuuluvat yksityiset sotilas- ja turvallisuusalan yritykset sekä terroristijärjestöt; korostaa tällaisten konfliktien katastrofaalisia humanitaarisia seurauksia ja niiden tuhoisaa vaikutusta välittöminä kohteina oleviin siviileihin, jotka joutuvat kärsimään vakavista ihmisoikeusloukkauksista ja joilla ei usein ole lainkaan oikeussuojaa tai muutoksenhakukeinoja tai ne ovat rajalliset; kehottaa unionia edelleen kehittämään ja ottamaan käyttöön välineitä, joiden avulla voidaan reagoida nopeasti ja tehokkaasti tällaisiin konflikteihin, muun muassa puuttumalla niiden perimmäisiin syihin, investoimalla konfliktien ehkäisy- ja sovittelupyrkimyksiin, etsimällä ja ylläpitämällä tilaa poliittisille ratkaisuille, luomalla liittoutumia samanmielisten maiden ja alueellisten järjestöjen kanssa, tarjoamalla lisää taloudellista ja teknistä tukea ja henkilöstöä rauhanturvaamis- ja sotilasoperaatioihin sekä edistämällä luottamusta lisääviä aloitteita sotaakäyvien osapuolten välillä; kehottaa unionia auttamaan lopettamaan ihmisoikeusloukkausten jatkuminen ja tarjoamaan uhreille apua;

96. tuomitsee demokraattisten perustuslakien loukkausten lisääntymisen maailmassa; toistaa olevansa huolissaan sotilasvallankaappausten aiheuttamasta uhasta siviilien hengen, turvallisuuden ja rauhan kustannuksella; korostaa tarvetta vahvistaa vastuuvelvollisuutta ja torjua väkivaltaisista hallinnon muutoksista aiheutuneiden ihmisoikeusloukkausten ja sotarikosten rankaisemattomuutta;

97. toteaa jälleen, että humanitaariset kriisit lisäävät terveydenhuoltoon liittyviä haasteita, ja muistuttaa, että kriisialueilla haavoittuvat ryhmät, kuten pakolaiset, naiset ja tytöt, ovat erityisen alttiita seksuaaliselle väkivallalle, sukupuolitaudeille, seksuaaliselle hyväksikäytölle, raiskauksille sota-aseena ja ei-toivotuille raskauksille; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita asettamaan sukupuolten tasa-arvo sekä seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet etusijalle humanitaarisen avun toimissaan ja myös humanitaarisen avun alan toimijoiden kouluttamisessa ja tulevassa rahoituksessa; kehottaa unionia omaksumaan sukupuolisensitiivinen näkökulman sen ymmärtämiseksi, miten konfliktit vaikuttavat naisiin ja lhbtiq-yhteisöön, ja integroimaan sen pyrkimyksiinsä, jotka koskevat konfliktien ehkäisemistä ja ratkaisemista, rauhanturvaamista, humanitaarista apua ja konfliktien jälkeisisiä jälleenrakennustoimia sekä ihmisoikeuksien ja demokraattisten uudistusten edistämistä;

98. kehottaa jälleen jäsenvaltioita auttamaan hillitsemään aseellisia konflikteja ja ihmisoikeuksien tai kansainvälisen humanitaarisen oikeuden vakavia loukkauksia noudattamalla tiukasti YK:n asekauppasopimuksen vientiä ja vientilupahakemusten arviointia koskevan 7 artiklan määräyksiä sekä EU:n yhteistä kantaa aseiden vientiin ([28]), myös kieltäytymällä aseiden ja valvontalaitteiden siirroista, joista aiheutuisi riski siitä, että niiden tuojat saattavat loukata ihmisoikeuksia tai kansainvälistä humanitaarista oikeutta tai helpottaa tällaista loukkaamista;

Oikeus ruokaan ja ruokaturva

99. toteaa jälleen, että oikeus olla kärsimättä nälkää on ihmisoikeus; tuo esiin vakavan huolensa haasteista, jotka liittyvät ruokaa koskevaan oikeuteen ja ruokaturvaan sekä ruuan kohtuuhintaisuuteen monissa maissa eri puolilla maailmaa; kehottaa unionia, jäsenvaltioita ja kansainvälistä yhteisöä tehostamaan välittömästi toimiaan vakavan ruokapulan kehityssuunnan pysäyttämiseksi; korostaa, että vaikka vakavaan ruokaturvatilanteeseen on useita syitä, useat eri puolilla maapalloa käynnissä olevat konfliktit, joihin kuuluvat tämänhetkiset konfliktit maissa, jotka ovat primaarielintarvikkeiden suuria maailmanlaajuisia viejämaita, ovat pahentaneet sitä, ja tällä on ollut valtavia seurauksia useilla alueilla maailmassa; tuomitsee jyrkästi heikon ruokaturvan käytön tai sillä uhkaamisen sodan poliittisena välineenä;

([28]) Neuvoston yhteinen kanta 2008/944/YUTP, vahvistettu 8. joulukuuta 2008, sotilasteknologian ja puolustustarvikkeiden viennin valvontaa koskevien yhteisten sääntöjen määrittämisestä (EUVL L 335, 13.12.2008, s. 99).

100. korostaa huolestuneena, että uskontoa, vakaumusta tai etnistä taustaa voidaan käyttää syrjivänä tekijänä ruuan ja humanitaarisen avun jakelussa heikon ruokaturvan ja humanitaaristen kriisien yhteydessä; kehottaa unionia, sen jäsenvaltioita ja komissiota saattamaan asian asianomaisten kolmansien maiden hallitusten tietoon;

Ilmastonmuutos ja ympäristö

101. korostaa, että ihmisoikeudet, terveellinen ympäristö ja ilmastonmuutoksen torjunta ovat riippuvaisia toisistaan; suhtautuu myönteisesti kehitykseen, joka koskee YK:n yleiskokouksen päätöslauselmassa 76/300 vahvistetun puhdasta, terveellistä ja kestävää ympäristöä koskevan oikeuden tunnustamista; korostaa arvostavansa ympäristöä koskevien ihmisoikeuksien puolustajien, joihin kuuluvat maan ja veden puolustajat, toimittajat, tutkivat journalistit, ilmiantajat, juristit ja alkuperäiskansojen aktivistit, työtä ympäristön säilyttämiseksi ja turvaamiseksi huolimatta heihin kohdistuvasta väkivallan uhasta ja heidän henkeensä kohdistuvasta riskistä; tunnustaa lisäksi kansalaisjärjestöjen sekä alkuperäiskansojen tärkeän roolin niiden korvaamattomassa työssä ympäristön säilyttämiseksi ja suojelemiseksi;

102. korostaa, että ilmastonmuutos vaarantaa ihmisoikeuksien toteutumisen, muun muassa oikeus ruokaturvaan, turvalliseen juomaveteen ja sanitaatioon, terveyteen ja asianmukaisiin asuinoloihin sekä paikallisyhteisöjen oikeudet; tuomitsee luonnonvarojen laittoman hyväksikäytön, joka on merkittävä haaste kestävyyden ja ympäristön kannalta; kiinnittää lisäksi huomiota ilmastonmuutoksen rauhalle ja turvallisuudelle aiheuttamiin riskeihin, kun heikko ruokaturva ja vesipula voivat johtaa kilpailuun luonnonvaroista ja siten epävakauteen ja konflikteihin valtioissa ja niiden välillä; korostaa, että luonnon monimuotoisuus ja ihmisoikeudet liittyvät toisiinsa ja ovat toisistaan riippuvaisia, ja muistuttaa valtioiden ihmisoikeusvelvoitteista suojella luonnon monimuotoisuutta, josta kyseiset oikeudet ovat riippuvaisia, muun muassa mahdollistamalla kansalaisten osallistumisen luonnon monimuotoisuutta koskeviin päätöksiin ja tarjoamalla tehokkaita oikeussuojakeinoja, jos luonnon monimuotoisuus vähenee ja huononee;

103. kehottaa unionia pyrkimään ilmastokriisin vaikutusten torjumiseen muun muassa ottamalla käyttöön tehokkaita ja kestäviä politiikkatoimia ja noudattamaan Pariisin sopimuksen tavoitteita; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita tehostamaan toimiaan ilmastonmuutoksen ja luontokadon torjumiseksi maailmanlaajuisesti varmistamalla erityisesti, että unionin tuomat tuotteet tuotetaan kunnioittaen kansainvälisessä oikeudessa suojeltuja ihmisoikeuksia, joihin kuuluvat alkuperäiskansojen oikeudet, ja että ne eivät edistä luonnon ekosysteemien ja erityisesti luonnontilaisten ja vanhojen metsien tuhoutumista tai vahingoittumista, käyttämällä tasapainoista lähestymistapaa, joka ei aiheuta vahinkoa kolmansien maiden väestöille; korostaa, että vähiten kehittyneet maat ovat eniten alttiina ilmastonmuutokselle, koska niillä on eniten vaikeuksia torjua sen tuhoisia vaikutuksia huolimatta siitä, että ne tuottavat vähemmän kasvihuonekaasuja kuin rikkaammat maat;

Liiketoiminta, kauppa ja ihmisoikeudet

104. korostaa, että kauppasopimukset tarjoavat usein unionille mahdollisuuden toimia kolmansien maiden kanssa niiden sisäisen tilanteen tarkastelemiseksi, koska ne sisältävät tiettyjä edellytyksiä, joilla voidaan parantaa elintasoa, ja niissä vahvistetaan ehtoja kyseisten maiden ihmisoikeustilanteen parantamiseksi; panee kuitenkin merkille, että joissakin tapauksissa tilanne on asianomaisissa maissa kohentunut vain vähän tai ei lainkaan; toteaa, että ylenmääräisillä ja riistävillä liiketoimilla on usein haitallisia vaikutuksia ihmisoikeuksiin kolmansissa maissa; palauttaa mieleen, että kauppasopimusten aineellisten lausekkeiden mukaan sopimusvaltioiden on kunnioitettava, suojeltava ja edistettävä ihmisoikeuksia ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa, tapaoikeudessa ja kansainvälisissä yleissopimuksissa, joiden osapuolia ne ovat, vahvistetulla tavalla;

105. kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita tuomitsemaan jyrkin sanamuodoin kansalaisyhteiskuntaan kohdistuvat iskut erityisesti, kun ne tapahtuvat maissa, joiden kanssa unioni on tehnyt vapaakauppasopimuksia, ja toimimaan tehokkaasti näiden maiden kansallisten viranomaisten kanssa myös korkeimmalla tasolla sen varmistamiseksi, että kansalaisyhteiskunta voi toimia vapaasti, osallistua julkisten asioiden hoitoon ja seurata ja dokumentoida vapaakauppasopimusten täytäntöönpanoa; kehottaa unionia tarkastelemaan vapaakauppasopimuksissa vahvistettujen sitoumusten, joihin kuuluvat kauppaa ja kestävää kehitystä koskevissa luvuissa sekä kumppanuus- ja yhteistyösopimusten ihmisoikeuslausekkeissa vahvistetut sitoumukset, noudattamatta jättämisiä; kun on kyse vakavista ja laajalle levinneistä loukkauksista, vaatii unionia turvautumaan ihmisoikeuslausekkeisiin, jotka sisältävät tätä koskevia erityisiä ehtoja ja asianmukaisia toimenpiteitä, joihin kuuluu erityisen ihmisoikeuksien seurantaelimen perustaminen vapaakauppasopimuksissa olevien ihmisoikeussitoumusten noudattamisen arvioimiseksi ja suositusten antamiseksi osapuolille;

Keskiviikko 18. tammikuuta 2023

106. kehottaa unionia käyttämään johdonmukaisesti kauppasopimuksissa lausekkeita, joilla suojellaan ihmisoikeuksia ja jotka koskevat muun muassa ihmisoikeussitoumusten tiiviimpää seurantaa ja täytäntöönpanoa, ja hyödyntämään täysimääräisesti ihmisoikeuksia koskevia ehtoja, kun se myöntää kolmansille maille etuuskohtelun alaisen pääsyn markkinoilleen; kehottaa erityisesti luomaan tiiviimmän yhteyden etuuskohtelun ja ihmisoikeuksien edistämisen välille yleistä tullietuusjärjestelmää (GSP+) koskevassa päivitetyssä asetuksessa; kehottaa lisäämään avoimuutta GSP+-aseman myöntämismenettelyn kaikissa vaiheissa, kansalaisyhteiskunnan tiiviimpi osallistuminen mukaan lukien, ja seuraamaan mahdollisia loukkauksia; kehottaa komissiota tiedottamaan asianmukaisesti tätä alaa koskevista kysymyksistä parlamentille; kehottaa osapuolia, jotka ovat mukana neuvottelemassa unionin sopimuksista tai luomassa tai vahvistamassa unionin suhteita kolmanteen maahan, tarkastelemaan mahdollisuutta esittää kahdenvälinen pysyvä kutsu osapuolten vaalien seuraamiseksi; korostaa, että tällainen mahdollisuus pitäisi myös mainita jo olemassa olevissa sopimuksissa; kehottaa jälleen komissiota toteuttamaan järjestelmällisesti ihmisoikeuksia koskevia vaikutusten arviointeja, joissa keskitytään ihmisoikeusloukkausten riskeihin, ennen mahdollisen etuuskohtelun myöntämistä maalle ja tutkimaan nopeasti mahdollisia loukkauksia ja vastaamaan niihin esimerkiksi GSP+-asema peruuttamalla, jos tämä on perusteltua; korostaa riittävien resurssien ja selkeiden menettelyjen tarvetta, jotta ihmisoikeuksia koskevat vaikutusten arvioinnit ja kansainvälisten ihmisoikeusyleissopimusten soveltamisen seuranta voidaan toteuttaa asianmukaisesti; kehottaa tämän osalta lisäämään asianomaisten unionin edustustojen henkilöresursseja, jotta ne voivat osallistua kyseisiin arviointeihin sekä etuuskohtelukauppaan perustuvaa unionin markkinoille pääsyä yleisen tullietuusjärjestelmän (GSP+) puitteissa koskevaan valvontaan;

107. suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen direktiiviksi yritysten kestävää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta askeleena kohti vastuullisen yritystoiminnan edistämistä ihmis-, työelämä- ja ympäristöoikeuksien kannalta; korostaa, että on tärkeää pitää holdingyhtiöt vastuuvelvollisina, siviilioikeudellinen vastuu mukaan lukien, oikeudellisten mekanismien avulla; painottaa, että kestävyyttä ja huolellisuusvelvoitestrategioita koskevaa raportointia koskevia direktiivin vaatimuksia pitäisi soveltaa kaikkiin suuriin yrityksiin sekä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, jotka ovat julkisesti noteerattuja tai toimivat korkean riskin alueilla ja talouden aloilla maailmassa; kehottaa sisällyttämään direktiiviin erityisen artiklan sidosryhmien ja erityisesti asianomaisten henkilöiden ja paikallisyhteisöjen, ammattiyhdistysten, työntekijöiden edustajien ja ihmisoikeuksien puolustajien kuulemisesta;

108. tuomitsee kaikenlaisen pakkotyön ja nykyajan orjuuden; korostaa, että viimeisimmän nykyajan orjuutta koskevan kokonaisarvion mukaan pakkotyötä tekevien määrä on lisääntynyt 2,7 miljoonalla vuosien 2016 ja 2021 välisenä aikana, ja jo pelkästään yksityisellä sektorilla pakkotyössä on jopa 17,3 miljoonaa ihmistä; suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen asetukseksi pakkotyöllä valmistettujen tuotteiden kieltämisestä unionin markkinoilla; korostaa myös, että covid-19-pandemia pahensi tätä suuntausta; korostaa, että kriisi johti myös monien työntekijöiden työolojen heikkenemiseen, mikä joissakin tapauksissa johti pakkotyöhön; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita johtamaan toimia monikansallisilla foorumeilla pakkotyön ja modernin orjuuden kitkemiseksi; muistuttaa jäsenvaltioita tarpeesta nostaa syytteitä ja tuomita tämä toiminta, jota toteutetaan sekä lähtömaissa että kansainvälisesti liikkuvissa ryhmissä; toistaa kehotuksensa siitä, että kaikki maat panevat täysimääräisesti täytäntöön YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet, ja kehottaa niitä unionin jäsenvaltioita, jotka eivät ole vielä hyväksyneet yritystoimintaa koskevia kansallisia toimintasuunnitelmia, hyväksymään ne mahdollisimman pian; kannustaa unionia ja sen jäsenvaltioita osallistumaan rakentavasti ja aktiivisesti monikansallisten yhtiöiden ja muiden liikeyritysten vastuuta ihmisoikeuksista tarkastelevan YK:n avoimen hallitustenvälisen työryhmän työskentelyyn ja hyväksymään tätä koskevat neuvotteluvaltuudet; pitää tätä välttämättömänä edistysaskeleena ihmisoikeuksien edistämisessä ja suojelussa;

109. tuomitsee autoritaaristen valtioiden yleistyvän käytännön isännöidä urheiluun tai kulttuuriin liittyviä suurtapahtumia kansainvälisen legitimiteettinsä vahvistamiseksi samalla, kun ne rajoittavat edelleen maan sisällä oikeutta olla eri mieltä; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita käymään kansallisten urheiluliittojen, yrityselämän ja kansalaisjärjestöjen kanssa vuoropuhelua niiden mahdollisuuksista osallistua tällaisiin tapahtumiin; kehottaa laatimaan urheilua ja ihmisoikeuksia koskevan unionin toimintakehyksen;

Ihmisoikeudet ja digitaaliteknologia

110. korostaa, että ihmisoikeuksien on katettava digitaaliala kokonaisuudessaan, ja niitä on suojeltava siltä, että valtio tai valtioiden ulkopuoliset toimijat, jotka tarjoavat tätä teknologiaa tai hyötyvät siitä, käyttävät sitä lainvastaisesti; korostaa digitaaliteknologian ja tekoälyn henkilökohtaiselle vapaudelle, yksityisyyttä koskevalle oikeudelle ja demokratialle yleensä ottaen aiheuttamia riskejä ja tuomitsee digitaaliteknologian roolin ihmisoikeusloukkauksissa, mikä ilmenee erityisesti tarkkailuna, seurantana, häirintänä ja rajoituksina sananvapauteen; korostaa uhkia, jotka disinformaatiokampanjat yhdessä digitaalisten välineiden kanssa aiheuttavat; korostaa myös uuden digitaaliteknologian erityistä uhkaa ihmisoikeuksien puolustajille, opposition jäsenille, toimittajille ja muille, kun sen avulla valvotaan, rajoitetaan ja heikennetään näiden toimintaa; kehottaa tehostamaan ponnisteluja sellaisen digitaaliteknologiaa koskevan kattavan maailmanlaajuisen

säännöstön luomiseksi, jossa olisi hyödynnettävä mahdollisia etuja, joita tällainen teknologia voi tuottaa ihmisten hyvinvoinnille, mutta kunnioitettava samalla tiukasti ihmisoikeuksia; painottaa vahvasti sellaisen avoimen, vapaan, vakaan ja turvallisen kybertoimintaympäristön merkitystä, jossa säilytetään demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen keskeiset arvot; tukee vahvasti sellaisia vapaaehtoisia, ei-sitovia normeja, jotka koskevat valtioiden vastuullista käyttäytymistä kybertoimintaympäristössä ja joihin kuuluvat kansalaisten yksityisyyden ja perusoikeuksien kunnioittaminen; kehottaa hyväksymään ripeästi tekoälysäädöksen tehokkaana välineenä, jolla varmistetaan, että tekoälyä käytetään tässä tarkoituksessa, ja kiinnittämään erityisesti huomiota korkean riskin tekoälyyn; kehottaa sisällyttämään huomiotalouden, jota muun muassa sosiaalisen media alustat käyttävät, korkean riskin tekoälyn soveltamisalaan, jotta voidaan suojella haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä disinformaatiolta ja yleisen mielipiteen manipuloinnilta;

111. pitää valitettavina autoritaaristen hallintojen käytäntöjä, joilla muun muassa rajoitetaan kansalaisten pääsyä internetiin ja joihin kuuluvat julkisten kokoontumisten ja mielenosoitusten aikaiset internetyhteyksien katkaisut; kehottaa unionia ja sen jäsenvaltioita yhteistyössä muiden demokratioiden kanssa investoimaan tutkimukseen ja teknologiaan, joka mahdollistaa häiriöttömän ja kohtuuhintaisen internetiin pääsyn maailmanlaajuisesti; kehottaa unionia rahoittamaan tutkimusta tehokkaiden digitaalisten tapojen löytämiseksi valeuutisten, disinformaation ja perättömän propagandan suodattamista ja torjumista varten;

o

o o

112. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, ihmisoikeuksista vastaavalle unionin erityisedustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, YK:n turvallisuusneuvostolle, YK:n pääsihteerille, YK:n yleiskokouksen 78. istunnon puheenjohtajalle, YK:n ihmisoikeusneuvoston puheenjohtajalle, YK:n ihmisoikeusvaltuutetulle sekä unionin edustustojen päälliköille.